

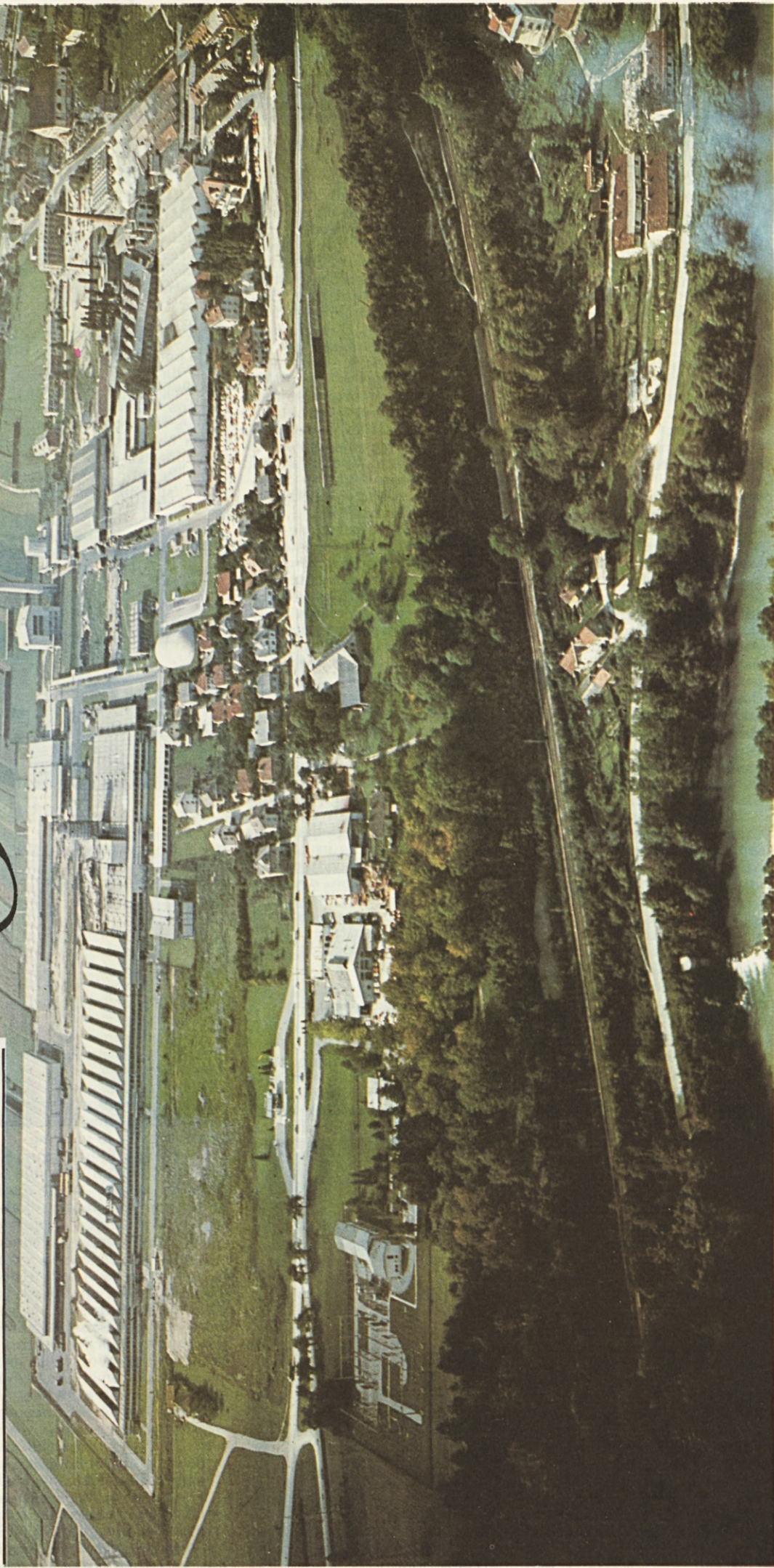
Sava Krpan

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

ŠTEV.: 23.-24., LETO: XVIII

22. DECEMBRA 1978

Srečno 1979!

LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA (SE NADALJUJE)

»Družbena samozaščita je torej del samoupravne dejavnosti občanov v vseh oblikah njihovega povezovanja in združevanja,« kot dobesedno pravi tudi ustava. »Državni varnostni sistem« se potemtakem ne »razdeli« na več družbenih in samoupravnih subjektov (državno varnostni sistem v samoupravni podobi), marveč se namesto njega uveljavlja sistem družbene samozaščite, v katerem imajo svoje mesto in funkcije tudi državni in specializirani organi te službe.

Družbena samozaščita ali samoupravno zasnovana zaščita je torej nakaj drugega kot državno varnostni sistem v »samoupravni podobi«, ker v družbeni samozaščiti celotna družba in vsi njeni posamezni deli v svojem in družbenem interesu skrbijo za varnost in zaščito, imajo na voljo tudi več možnosti in sredstev, kot jih ima država. Tudi to je značilno: Država posega predvsem s prisilo, medtem pa v sistemu družbene samozaščite postajajo elementi prisile skrajno sredstvo. Uspešno jih nadomeščajo: odgovornost, politično delo, odpravljanje vzrokov družbeno škodljivih dejanj in pravočasno preventivno ukrepanje, kar vse zagotavlja večjo učinkovitost v varovanju družbenega razvoja in vrednot. Potemtakem družbena samozaščita postaja izraz socialistične samoupravne demokracije.

3. NEKATERA ENOSTRANSKA GLEDANJA NA DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

1. Vedno govorimo o potrebi varnostne kulture, zato se včasih misli, da je uveljavljanje družbene samozaščite samo vprašanje povečane rasti varnostne kulture in splošne zavesti ljudi. Ob visoki zavesti samoupravljalcev bodo tudi njihove družbene odločitve same po sebi takšne, da bodo vnaprej ali sproti preprečevale in odpravljale kakršnokoli možnost negativnih posledic ali zlorab in v tem primeru bomo tudi presegli potrebe po posegih družabnih organov. Skratka, varnostna in patriotska vzgoja naj zagotovi takšno življenje, ravnanje in odločanje ljudi, da posebno zavarovanje družbenih interesov ter življenja, vrednot in dobrin ne bo potrebno.

— Pri takem pogledu na družbeno samozaščito je treba reči tole: Družbeno samozaščito vsekakor uresničujemo s stalno krepitvijo družbene zavesti in varnostne kulture, kar je tudi naš cilj, vendar je težko uresničljiv samo z vzgojo in osveščanjem. Potrebna je tudi ustrezna poli-

tična akcija in organiziranost.

2. Drugo precej enostransko gledanje na vlogo družbene samozaščite, ki se ohranja zaradi dediščine preteklosti je takšno, da na prvo mesto postavlja intervencijo državnih organov, družbena samozaščita pa ima pri tem vlogo pomoči vseh prebivalcev, da jim po svojih zmogljivostih kar najbolj pomagajo pri premagovanju vseh negativnih družbenih pojavov in pri odpravljanju družbenih pojavov in pri odpravljanju vzrokov za nastajanje razmer, ki so lahko nevarne za socialistični samoupravni razvoj življenja ljudi in premoženja.

— Pri takem pogledu na družbeno samozaščito je treba reči še tole: Nujna je tudi pomoč prebivalstva pristojnim državnim organom pri preprečevanju in odpravljanju negativnih družbenih pojavov in prav tako gre za to, da bomo vsi veliko bolj pozorni do takih pojavov in do zaščite naših delovnih in življenjskih razmer ter vrednot. Pri vsem tem pa je pomembno, da so dejanski nosilci samozaščitne aktivnosti in varnostnih ukrepov neposredno delovni ljudje in občani sami, seveda ustrezno usposobljeni.

3. Včasih je tudi manj jasnosti v pojmovanju družbene samozaščite, če gledamo na vprašanje obrambe in varnosti z organizacijskega vidika. Zato nekateri pojmujejo družbeno samozaščito le kot del obrambnih priprav ali pa obratno — družbeno samozaščito že samo po sebi vključuje tudi v obrambne priprave.

Npr. Poleg obrambe v smislu oboroženega odpora je potrebna samozaščita prebivalstva pred delovanjem sovražnega orožja in imamo takoj imenovano civilno zaščito, preko katere uresničujemo družbeno samozaščito ali pa poleg obrambe v smislu oboroženega odpora je potrebna obramba pred nevojaškimi sredstvi agresije (psihološko propagandna vojna) in imamo tako imenovano narodno zaščito preko katere uresničujemo družbeno samozaščito.

Treba je povedati, da je uspešno varovanje naših vrednot v miru pogoj za učinkovitejši odpor v primeru vojne. Zato imata družbena samozaščita in splošna ljudska obramba skupne temelje — gre za takšno zaščito in obrambo svoboščin, ureditve, svobode, življenja in dobrin ki jih zagotavljamo v miru in v vojni na način, kakršen ustreza sistemu socialističnega samoupravljanja.

Družbena samozaščita ni del obrambnih priprav, vendar sta samozaščita in obrambna aktivnost razumljivo različno organizirani.

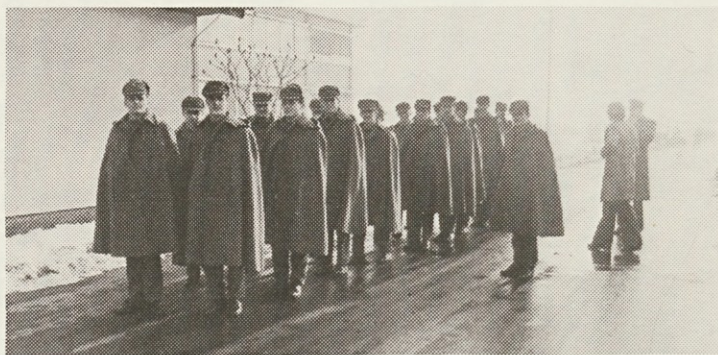
NEKATERI NEOPRAVIČENI POMISLEKI O DRUŽBENI SAMOZAŠČITI

Na nekatere neopravičene govorce o naši družbeni samozaščiti, ki niso dobronamerne, je naš najboljši odgovor dobro zastavljen in realiziran koncept zaščitnega delovanja.

Ti pomisleki so:

— da ne bo utečenega varnostnega sistema, ki je stvar zakona, ki skrbi za svobodne človekove osebnosti; zamenjalo ga bo »gledanje na dvorišče in v lonec sosedu«

— da gre naša družba v smer splošne »policijske« države;

— in pa nasprotno, zakaj bi se sedaj vsi ukvarjali z našo in družbeno varnostjo, ko imamo vendar družbeno delitev dela in je dolžnost »specialistov«, da skrbijo za varnost.

Odgovori so zelo kratki:

— Prvič, bistvo družbene samozaščite izključuje omejene svobodne človekove osebnosti ter zakonitih in samoupravnih pravic. V nasprotnem primeru to ne bi bila družbena samozaščita, kajti kot vemo, le-ta temelji prav na samoupravnem položaju delavcev in občanov in varuje samoupravne človekove svoboščine, pravice in interese.

— Drugič, ljudje sami organizirano skrbijo za svojo varnost in zaščito svojih pravic, interesov in imetja, kar je lahko vsesplošen »policijski režim« samo po nenuj tistih, ki so navajeni gledati na varnost in pravni red kot izključno izvajanje prisile in oblasti vladajočih nad drugimi. V sistemu družbene samozaščite prisila nima odločilne vloge, socialistični samoupravni sistem pa sploh ne temelji na prevladi monopolnih interesov.

— In tretjič, od neposrednega družbenega vpliva odtujeni državni ali specializirani organi vedno lahko postanejo takšna avtonomna sila, katere delovanje ni nujno v skladu z družbenimi interesi. To potrjujejo številni primeri iz preteklosti in iz novejših praks, kjer je država nosilec varnosti.

PARALELE MED NAŠO DRUŽBENO SAMOZAŠČITO, VARNOSTJO V DRŽAVNEM SOCIALIZMU TER O ZAŠČITI VLADAJOČEGA RAZREDA V KAPITALIZMU

1. Varnost v naši samoupravni družbi:

Definirali smo že varnost pri nas kot izraz socialistične samoupravne demokracije. To pomeni, da v pogojih družbene lastnine in samoupravljanja izvajajo oblast ter uresničujejo svoje interese delavski razred in delovni ljudje neposredno v sistemu družbene samozaščite, prav tako neposredno varujejo takšno oblast, ter svoje razredne, delovne in življenjske interese.

S tem, ko izvajamo družbeno samozaščito, pomeni, da samoupravno varujemo in ščitimo temelje družbe, njene ustanove ter ustavni položaj delovnega človeka ter s tem nadaljujemo uresničevanje interesov delavskega razreda.

Če povemo konkretno, družbena samozaščita je le v samoupravni naravi našega plitičnega sistema ustrezen način varovanja delavske oblasti in interesov — kolikor je v sedanjih zgodovinskih pogojih mogoče in brez posredniške vloge države, pri čemer pa državni organi in službe delujejo prilagojeni sistemu družbene samozaščite.

O varnosti v državnem socializmu

Varnost v državnem socializmu se bistveno razlikuje od varnosti v naši samoupravni družbi.

Vemo, da je z zmago socialistične revolucije delavski razred v številnih državah ustvaril pogoje za uveljavljanje svojih interesov s tem, da je ukinil privatno lastninski način proizvodnje in na tej podlagi prilajšanje presežne vrednosti. Država je orodje v rokah dotedaj podrejenega delavskega razreda, vodilne politične sile, varuje njegove in družbene interese, kar je kot vidimo bistvena razlika v primerjavi z vlogo države v socialistični samoupravni družbi. Ta varnostni sistem gledano formalno in dejansko, postaja državni varnostni sistem.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

V tej številki boste na strani 3, 5, 7, 9, 11 in 14 prebrali odgovore na vprašanja nekaterim našim sodelavcem iz Vulkana, Rume, KTM – Protektor in Save. Vsi so odgovarjali na ista vprašanja: kako ocenjujejo leto 1978 in kaj pričakujejo v letu 1979?

L.M

Obrad Lužanin

Leto, ki se izteka je bil čas, v katerem so se potrdile naše pravilne usmeritve, ko naj delovni človek postane osnovni subjekt odločanja pri uresničevanju pravice do dela, pri izobraževanju in vzgoji, pri zdravstveni in socialni zaščiti, pri delitvi dela in sredstev, pri akumulaciji in še pri čem.

Zadovoljen sem s hitrostjo rasti osebnega standarda, veliko manj pa s splošnim standardom. Splošni standard bi lahko nekoliko dvignili nad osebnega, to pa iz razloga, ker bo v najbližji prihodnosti osebni standard rastle hitreje ob pogojih večjega splošnega standarda. Nisem pa zadovoljen z že skoraj večno temo, z delitvijo dohodka. Gre predvsem za to: nekdo dela v industriji gume in obutve, izdeluje veliko različnih artiklov; nekdo drug dela v trgovini, prodaja te artikle, artikle, ki jih je izdelal prvi in zasluži dvakrat več. Jezi me, ker rudarski inženir v jaku zasluži manj kot referent v banki.

Leto 1978 je bilo za našo delovno organizacijo še posebej pomembno. To je prvo leto dela v skupni sestavi na novi lokaciji, leto, v katerem se uresničujejo najboljše investicije, obnavljanje avtomobilskih plaščev, transportnih trakov, smeringov in tehničnih izdelkov. V tem letu smo poenotili prodajo v okviru Sava. V tem letu pa smo se soočili o problemom prerazporeditve dohodka v okviru panoge, ki pritiska našo prodajo.

Če pa vse pogledamo skozi že omenjeno, lahko mirno rečemo, da je za nami zelo uspešno poslovno leto.

V naslednjem letu pa pričakujemo večje usposabljanje proizvodnih sil, pričakujemo več posluha za rast akumulacije, želimo, da bi delali vse tisto, za kar smo usposobljeni.

Pričakujem poostreno kontrolo delavcev nad porabo, večji vpliv združenega dela na vzgojnoizobraževalno dejavnost, na razvoj zdravstva in kulture.

Razvijati se moramo enakomerno v duhu dogovarjanja in sporazumevanja. Rast enih v odnosu z drugimi z nezaželjeno hitrostjo lahko povzroči rahljanje vezi in odnosov, kar lahko doleti nas vse. Kot delavec DO pa od leta 1979 pričakujem polno stabilizacijo DO na področju ekonomike, delitve, proizvodnje in prodaje. Uresničile naj bi se vse začete investicije in začeli izdelovati novi programi. Pričakujem skupno rast dohodka in osebnega dohodka, pravilne in enake pogoje gospodarjenja pri vseh proizvodih, v okviru vseh panog, poglobljanje sodelovanje v okviru vseh tozgov in DO v okviru Sava, resnično popoln vpliv delavcev pri vsakem odločanju, da bi se uresničile vse zahteve zakona o združenem delu v povezovanju, združevanju proizvodnje in prometa.

Blagoje Ilić

Leto 1978 je bilo uspešno. Za mene je pomembno, da smo se končno preselili v nove obrate, kar pomeni, da bomo v bodoče boljše poslovali, ker ni enostavno zidati obrate, preseljevati stroje, pri tem pa zagotoviti celo povečanje celotnega dohodka in osebnih dohodkov. S to končno preselitvijo pa smo prišli do boljših pogojev dela.

V letu 1978 smo imeli zagotovljeno proizvodnjo, s formiranjem prodajne organizacije Sava Commerce pa je zagotovljena tudi prodaja naših izdelkov. Dosegli smo znatno povečanje proizvodnje, s tem pa seveda tudi porast osebnih dohodkov.

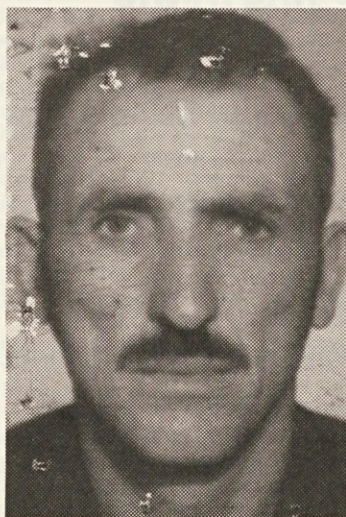
Kot človek lahko rečem, da se je v določeni meri izboljšal tudi standard. Vendar moram

poudariti, da je premalo storjenega za kulturno življenje delavcev, to pa je vsekakor važna komponenta pri zadovoljevanju človekovih potreb. Kot državljani SFRJ pa lahko rečem, da je po kongresih ZK in Zveze sindikatov prisotna še večja enotnost naših narodov in narodnosti, kar je eden od pogojev za napredek samoupravne in neuvrščene Jugoslavije. Ponosen sem, ker sem državljani SFRJ.

V letu 1979 pa pričakujem povečanje proizvodnje, uvažanje novih proizvodnih zmogljivosti in novih proizvodov. Iz vsega tega sledi tudi povečanje skupnega dohodka, kar bo zanesljivo vplivalo tudi na povišanje OD in na izboljšanje življenja sploh. Za nami je leto, ki je od vseh nas zahtevalo maksimalno organiziranje, še posebej na področju uresničevanja ustave in določil zakona o združenem delu. Vse tisto, kar smo z normativnimi akti sprejeli, moramo tudi uresničiti, tam, kjer je treba moramo te akte dograjevati in izboljševati.

V letu 1979 pa bo za vse zaposlene v Vulkanu precej lažje, saj smo dobili težko pričakovano pitno vodo, začeli pa bomo tudi graditi obrat družbene prehrane, ki bo zelo pomemben za vse delavce.

Trudil se bom, da bom skupaj s sodelavci v naslednjem letu uresničil in presegel plan, ki smo si ga zadali in uresnili vse tisto, za kar smo se dogovorili. Prizadeval si bom, da se bomo vsi angažirali na svojih delovnih mestih, da bi izboljšali disciplino in kvaliteto naših izdelkov. Za vse to imamo dobre pogoje, s planom za leto 1979 predvidevamo večjo proizvodnjo. Razume se, da je za uresničitev takšnega plana potrebna tudi odgovarjajoča strokovna delovna moč. Prav tako pa moramo v naslednjem letu v celoti uresničiti načelo nagrajevanja po rezultatih dela.

Mladen Todorović

V Vulkanu delam že 19 let in ko ocenjujem leto, ki se izteka, ga lahko ocenim kot zelo uspešno v vseh pogledih. Imeli smo veliko možnosti, pa ni šlo, vendar bo vse to vplivalo na povečanje skupnega dohodka v naslednjem letu. V letošnjem letu smo povečali tudi OD, saj se je pri kvalificiranem delavcu dvignil kar za 31 odstotkov, kar sem moral povedati, saj se mi zdi pomembno. Določila ustave in zakona o združenem delu pospešeno uresničujem, kar mene kot dolgoletnega delavca hrabri, saj je bilo za vse to treba dati veliko, delali smo vsi, še posebej so se potrudile strokovne službe.

Na področju družbenega in osebnega standarda se občuti napredek, še posebej v primerjavi z lanskim in prejšnjimi leti. Prav tako menim, da so zahteve po splošni in skupni porabi velike, zato je treba vse pripeljati v realne okvire. V tej smeri moramo pospešeno delati, še posebej pa moramo bolj občutiti delo delegacij in delegatov. Utrditi moramo delegatski sistem. Delegacije so dolžne, da se maksimalno angažirajo pri svojem delu, še posebej delegati v SIS. Delo SIS mora sloneti na svobodni menjavi dela. V letu 1979 pa pričakujem določeno stabilnost v gospodarjenju in poslovanju Vulkana. Iz gospodarskega načrta za leto 1979 je razvidno povečanje celotnega dohodka na 39 milijard, pričakuje pa se povečanje OD za 18 odstotkov.

Povečanje skupnega dohodka sloni na povečanju zmogljivosti v proizvodnji transportnih trakov, z začetkom dela v protektirnici in razširitvi ter modernizaciji cevarne, vključujoč tudi ostale tehnične izdelke. V novem letu bomo začeli poslovati po sprejeti novi organiziranosti. S tem smo v celoti zadovoljili hotenjem samoupravljanja, še posebej pa ustavi in zakonu o združenem delu, kar bo v velikem pripomoglo, da omenjen gospodarski načrt uresničimo.

Za vse to moramo stremeti vsi delavci v DO, potrebno je več discipline, doseganje boljše kvalitete naših izdelkov itd. Če je prisotna produktivnost, ustvarjamo tudi pogoje za še boljši standard delovnega človeka.

V naslednjem letu pričakujem angažiranje vseh DPO in njihovo vključevanje v reševanje tekoče problematike proizvodnji in prodaji, tako tudi pri izboljšanju pogojev dela in življenja nasploh. In na koncu moram poudariti in pozdraviti vseuspešnejše povezovanje s Savo Kranj. Izrabljaj to priložnost, da povem, da je to povezovanje delo odgovornih ljudi v Vulkanu in v Savi.

Na koncu želim vsem
SREČNO NOVO LETO 1979.

STALNA POŽARNA TEHNIČNA RAZSTAVA V MOSKVI

Ob šestdesetletnici okto-brske revolucije je bila v Moskvi odprta stalna požarno-tehnična razstava. V osmih dvorinah so razstavljeni razni eksponati, ki pripovedujejo o zgodovini razvoja požarne obrambe mesta Moskve; o organizaciji službe in preventivi, o vzrokih požarov in ukrepih, da bi jih preprečili, o rezultatih raziskav nevarnosti vžiga raznih predmetov in materialov, o negorljivih gradbenih konstrukcijah, o novih sodobnih sredstvih in metodah gašenja požarov, o inženirskih sredstvih zaščite industrijskih objektov, kulturnih ustanov in stanovanj v višjih nadstropjih.

Dve dvorani sta posvečeni sodobni požarni tehniki, zvezam in signalizaciji. Seznanili smo se s sistemom dela gasilcev, z avtomatično zaščito in signalizacijo. V dvorani so razstavljene gasilske naprave,

ki reagirajo na toploto, dim in svetlobo.

Naslednji dve dvorani nas seznanjata z razvojem prostovoljnega gasilstva in sedanjo organizacijo, z urejenim in agitacijsko propagandnim delom ter z učenjem otrok v krožkih. Velik poudarek je dan organizaciji prostovoljnega gasilstva. V kinodvorani smo si ogledali propagandno agitacijske protipožarne filme.

Požarna zaščita mesta Moskve je bila organizirana v letu 1804. Sredi dovarne je maketa prve požarne organizacije v Sokolnikih in razstava del ruskih pisateljev o gasilcih. Seznanili smo se tudi z deležem gasilcev v ruskem revolucionarnem gibanju. Velik del razstave je posvečen organizaciji gasilstva v SSSR.

Predsednik IGD Sava Kranj
Marijan Čeferin

Udeleženec strokovne ekskurzije pred Bolšoj teatrom

KAKO RAVNAMO OB NASTANKU POŽARA

Predvsem je treba trezno premisliti, kako v tem trenutku reagirati. Naši ukrepi morajo biti odvisni od trenutne situacije.

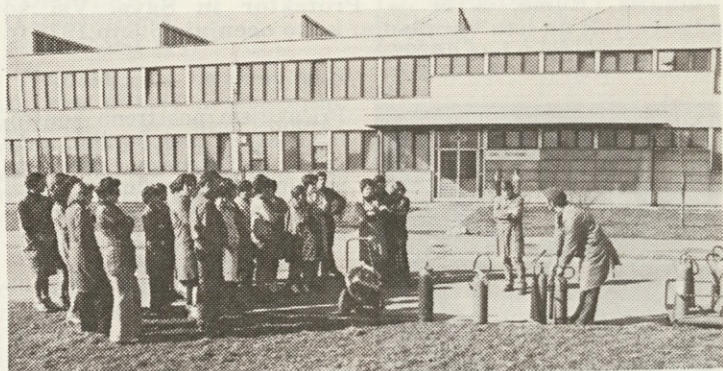
Moramo:

- odstraniti ljudi iz ogroženega prostora,
- odmakniti predmete, ki bi jih plamen lahko zajel,
- zapreti plinski ventil na plinskem štedilniku oziroma na plinski pečici
- ugasniti peč na kurilno olje,
- izklopiti električni tok,
- preprečiti prepah in zapreti vrata sosednjih prostorov,

— vzeti najprimernejši predmet oziroma sredstvo, s katerim bi naj uspešno pogasili požar (mokra cunj, pokrovka, moka, voda, če nam gori pohištvo ali postelj-nina); v nobenem primeru pa ne smemo uporabljati vode, če gorijo bencin, nafta, olje ali električna naprava. Še najbolj učinkovit je ročni gasilni aparat na prah S-2 kg;

Ne uporabljajte dvigal, če je nastal požar na stopnišču. Električni tok bo prekinjen in ostali boste ujeti ter se lahko v dimu zadušite.

Če se da že naprej ugotoviti, da se bo požar hitro razširil in mu sami ne bomo kos, potem nujno pokličimo na pomoč gasilce na telefonsko številko 293 (v Savi), doma pa številko 93.

Ustrezno usposabljanje slehernega delavca v Savi je bistveno prispevalo k preprečevanju požarov

POŽARI V SAVI V LETU 1978

6. 2. 1978

— Požar za staro kurilnico v kontejnerju; požar so pogasili z vodo gasilci. Vzrok požara: Na mastne krpe je bil naložen vroč leš.

18. 2. 1978

— Požar v tozdu Umetno usnje. Vzrok požara: infra grelec. Požar je pogasila stabilna naprava. 1 x 50 kg CO₂.

22. 2. 1978

— Požar na stroju za brizganje gume. Požar je nastal zaradi pregretja gume. Pogasil je delovodja z ročnimi gasilskimi aparati S-9 kg.

8. 3. 1978

— Požar na viličarju v skladišču surovin. Vzrok: električna napeljava. Pogasil je tov. Franc Sova z 1 kom CO₂—5 kg.

17. 3. 1978

— Požar na ventilacijski napravi zaradi pregretja jermen. Pogasili so gasilci z 1 kom S-9 kg.

28. 3. 1978

— Požar na izolacijski oblogi na ventilacijski napravi v TAP. Požar je nastal zaradi varjenja. Pogasili so delavci in gasilci s S-50 kg, S-9 kg in kombiniranim avtomobilom z vodo.

15. 4. 1978

— Požar na ruskem mikserju v stari valjarni. Požar je nastal zaradi nepravilnega varjenja. Pogasili so delavci s S-9 kg.

22. 4. 1978

— Požar v delovni enoti prevleke valjev zaradi nepravilne uporabe rezilke in bencina. Požar so pogasili delavci s S-9 kg 2 kom.

25. 4. 1978

— Požar v obratu IV. Požar je nastal zaradi brušenja, ko so iskre letele v odpadke. Požar so pogasili gasilci z vodo.

12. 5. 1978

— Požar v obratu IV. Požar je povzročila statična električna. Pogasili so delavci s S-9 kg aparatom.

16. 5. 1978 25. 5. 1978 29. 5. 1978

— Požar v TAP — DE Vulkanizacija. Požar je povzročila statična električna. Pogasili so delavci z 1 kom CO₂—5 kg.

(Nadaljevanje z 12. strani)

Dragan Krojcer

Že na začetku moram poudariti, da sem zadovoljen, ker lahko kot delavec sozda Sava iz delovne organizacije Industrije gume Ruma odgovorjam na vprašanja uredništva delavskega časopisa Sava.

Oceniti leto, ki se pravkar izteka, in našeti vse tisto, kar pričakujem v prihodnjem letu, kot delavec, človek in državljan naše domovine, je precej kompleksno in obsežno delo, zavedajoč se ob tem nalog, ki so pred našo delovno organizacijo in poznati zelo intenzivno družbenoekonomsko in politično aktivnost naše družbe v smeri graditve socialističnega samoupravnega sistema, ohranitve miru in truda za enakomeren ekonomski razvoj vseh dežel.

Poudariti moram tudi, da ni mogoče komentirati, kaj je bilo in kaj bo po posameznih letih, ker so le ta sestavni del celote — družbenega programa razvoja 1976–80 leta in sanacijskega programa DO 1977–80 leta.

V preteklem obdobju je uresničevanje gospodarskega načrta za leto 1978 in programa razvoja potekalo v zelo zahtevnih pogojih, saj so še vedno prisotni podedovani problemi: nizka materialna osnova združenega dela, počasna rast produktivnosti dela, ekonomičnosti in rentabilnosti, nizek nivo organiziranosti dela in tehnološko tehnične izobrazbe, ter cela vrsta objektivnih faktorjev, ki so posledica splošnih gospodarskih gibanj doma in v tujini.

Čeprav nismo v celoti uresničili gospodarskega načrta za leto 1978, pričakujem simboličen ostanek dohodka na nivoju DO. Kljub naravnemu rasti proizvodnje v primerjavi z letom 1977 za 21,8% je ta dohodek pravzaprav proizvod nizko ustvarjenega poprečnega OD na nivoju gospodarstva občine.

Razvojni program, ki v osnovi predvideva izgradnjo Tovarne poljedelske pnevmatike in rekonstrukcijo tozda Regenerat, predstavlja najpomembnejšo investicijo v

družbenem planu občine in vodi v prioriteto družbenega plana razvoja SAP Vojvodine za obdobje 1976–80 leta. Tudi poleg intenzivne aktivnosti, kakor znotraj sozda, tako tudi s strani družbenopolitične skupnosti občine, lahko ugotovimo delno zamujevanje pri realizaciji, to pa zato, ker na samem začetku niso obstajala ustrezna tehnična, tehnološka kadrovska in ekonomska področja za tako obsežno in programsko nalogo. Ko govorimo o samoupravljanju, družbenopolitični in vodstveni aktivnosti, mislim, da ni bila na željeni višini v tozdi in da je tudi v prihodnje videti, da se bo vsa ta aktivnost odvijala na nivoju DO.

Tudi poleg prisotnih zahtevnih pogojev dela pa mislim, da so se začeli uresničevati osnovni cilji načrtani v razvojni politiki. Mirno lahko ugotovimo zelo živahno aktivnost pri uresničevanju investicijske politike, ki jo spremlja sodobne samoupravne oblike združevanja dela in sredstev. Začetek izgradnje Tovarne poljedelske pnevmatike predstavlja za našo DO začetek, revolucionarne preobrazbe v smislu prekašanja dosedanjega ekstenzivnega sistema proizvodnje in oživiljanje materialno intenzivnejše proizvodnje ter nadaljnji dinamični razvoj.

Nadalje moramo ugotoviti, da aktivno poteka samoupravno organiziranje v skladu z ustavo, zakonom o združenem delu in novimi sistemskimi rešitvami. Povedati moram, da je sprejeta cela vrsta samoupravnih sporazumov, pravilnikov in drugih samoupravnih aktov, ki bodo šele v naslednjem obdobju našli polni pomen v samoupravnem življenju.

Povedati moram tudi, da je bilo sodelovanje v okviru sozda Sava v preteklem obdobju uspešno in je pozitivno vplivalo na odpravljanje dosedanje problematike na lokaciji Rume.

Na podlagi sprejetih političnih dokumentov v tekočem letu 1978 in družbenih planov do leta 1980 bodo morali, tako mislim, vsi nosilci planiranja usmeriti aktivnost v letu 1979 v smeri na:

- nadaljnje razvijanje socialističnih samoupravnih, družbenoekonomskih odnosov, s ciljem zagotoviti odločujoč vpliv delavca na ustvarjanje in delitve dohodka,

- krepitev kvalitativnih elementov v proizvodnji s posebnim poudarkom na hitrejšem povečanju produktivnosti dela, razvoja tehnologije in tehnike, boljše organizacije dela, večje odgovornosti izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, večje odgovornosti vseh subjektov pri uresničevanju samoupravnih odločitev,

- hitrejšo izgradnjo novih in rekonstruiranih kapacitet ter na pravočasen zagon;

- nadaljnja dohodkovna povezovanja, kjer za to obstoja zainteresiranost združenega dela;

- politiko cen moramo uresničevati na principu samoupravnega dogovarjanja,

- povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza,

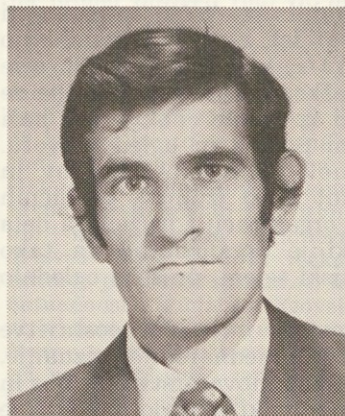
- izboljšanje kadrovske strukture,

- krepitev osebnega in družbenega standarda.

V naslednjem obdobju bomo morali v naši organizaciji dati poseben poudarek usposabljanju in zaposlovanju strokovnega kadra, da bi lahko uresničili zadane naloge.

Aktualno vprašanje v tej organizaciji je omogočiti odgovarjajoče pogoje dela in zagotoviti hitrejšo rast realnih OD.

Menim, da bomo poleg predvidene rasti naravnega kazalca proizvodnje v letu 1979 za 13,8 odstotkov, s skrajnimi

Dušan Petič

Ker smo v prvih devetih mesecih poslovali z določenim ostankom dohodka, pričakujem, da bomo na koncu leta poslovali s še večjim ostankom dohodka. Takšno poslovanje, ki bi bilo lahko še uspešnejše, smo dosegli tudi zato, ker smo že na začetku leta sprejeli programe ukrepov, katere smo v celoti spoštovali. Menim, da bi bilo poslovanje še boljše, če bi se vsi, do zadnjega delavca, obnašali bolj samoupravno. Mene motijo številni neopravičeni izostanki, bolezni, ki so ali niso upravičene, še posebno me moti, da je ta pojav najpogostejši pri mladih.

Pogoji za delo so pri nas precej težki, kar zagotovo vpliva na odstotek bolezni. Možno je, da leži vzrok za veliko število bolezni tudi v relativno nizkem OD, če ga primerjamo z gibanjem cen in življenjskih stroškov. Ker pa sem že pri družbenem standardu, naj povem, da bi se moralo nekaj storiti za hitrejšo reševanje stanovanjskih vprašanj naših delavcev.

napori ustvarili simboličen ostanek dohodka, kar bo še naprej zahtevalo precej odrekovanja, najvažnejše pa bo pravilno odstranjevanje vseh subjektivnih slabosti.

Naša osnovna naloga v tem petletnem obdobju je, da dosežemo poprečje previdevanj, na nivoju gumarske industrije, kot tudi na nivoju gospodarstva občine. Posebno bi poudaril, da se mora izvršiti odgovarjajoča restikcija splošnih stroškov in skupne porabe.

K vsem omenjenim nalogam moramo pristopiti z določenim optimizmom. DO Ruma mora s svojim dinamičnim razvojem v okviru sozda Sava danes vodeče organizacije v gumarski industriji, povečati delež v skupnem prihodku.

Na koncu bi dejal, da moramo biti pri delu uspešni, odnosi med ljudmi morajo biti boljši in humani, da bi vse to prispevalo k uspešnemu razvoju Jugoslavije kot socialistične samoupravne in federativne skupnosti v stabilnih pogojih.

Tudi DPO in samoupravni organi so delali dobro, saj smo prav zaradi njihove angažiranosti ustvarili tak ostanek dohodka. Vendar vse le ni šlo tako, kot bi moralo, saj se je dogajalo, da nekateri sestanki niso bili uspešni in da so bili za to krivi posamezniki, ki jim moramo takšne nastope onemogočiti. Mnenja sem, da bi tudi pri uresničevanju določil ZZD v naši DO lahko več naredili, predvsem pri nagrajevanju delavcev po delu. Pričakujem, da bomo v naslednjem letu rešili to vprašanje s sprejetjem katalogov del oz. delovnih nalog.

Prepričan sem, da smo v tem letu napravili velik korak naprej, začeli smo z rekonstrukcijo tozda Regenerat, čeprav menim, da smo tudi tu v zamudi. Odobrena je bila tudi nabava novega stroja, ki mora povečati produktivnost v tozdu Protektiranje.

Zgodila pa se je še ena pomembna stvar, začeli smo izgradnjo nove Tovarne poljedelske pnevmatike. Glede pogojev dela v naši delovni organizaciji moram reči, da so slabi, vendar v trenutnem položaju ni moč storiti veliko, tudi zaradi vseh omenjenih vlaganj in investicij.

Ker pa že govorim o pogojih dela, moram poudariti, da bi tudi sindikat lahko več naredil, predvsem za oddih in rekreacijo. Kot državljani SFRJ sem osebno zelo zadovoljen z vsem, kar smo dosegli v naši samoupravni družbi. Seveda pa se moramo vsi člani naše samoupravne družbe z vsemi silami zavzeti, da premagamo vse notranje težave, ki se pojavljajo in poskušajo onemogočiti naš samoupravni razvoj.

(Nadaljevanje na 7. strani)

PLANIRANJE IN INFORMIRANJE

(načrtovanje in obveščanje)

Načrtovanje je pomembna dejavnost, katere cilj je predvsem vsklajeno delovanje vseh, ki s svojim delom prispevajo k uresničevanju načrtovanega stanja v bodočnosti. Glede na to, katero bodočnost načrtujemo, govorimo o kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem načrtovanju. Čim bolj se pri načrtovanju oddaljujemo od sedanjosti v bodočnost, manj natančno je prihodnje stanje predvideno. Poudarek dolgoročnega načrtovanja

je strategija usmeritve, ki se je ne sme spreminjati v celem načrtovanem obdobju. Ne glede na to, ali načrtujemo kratkoročno ali dolgoročno, je pri tem nujna analiza možnosti za doseganje bodočega stanja z različnih vidikov, ker bi sicer načrti predstavljali iluzije, ne pa uresničljivega cilja.

Pri analizi možnosti upoštevamo, kaj smo uresničili v preteklosti, kakšno je stanje sedaj in kaj predvidevamo (več ali manj natančno), da bomo imeli na razpolago v bodočnosti.

RAZSTAVA IZUMOV NA REKI

Inovatorstvo tudi pri nas počasi zaseda mesto in pomen, ki mu pripada v razviti družbi. Vse bolj pristopamo k organiziranemu delovanju te dejavnosti v združenem delu. Tudi zakon o združenem delu in drugi samoupravni akti dajejo večji pomen inovacijski dejavnosti.

Z namenom, da bi inovatorstvo še bolj približali čim širšemu krogu ljudi in vzbudili še večji interes pri posamezniku, na Reki že nekaj let zapored organizirajo inovatorji razstavo »RAST YU«, kjer inovatorji iz cele države predstavljajo svoje dosežke. V zadnjem času pa se zanje zanimajo tudi inovatorji iz tujine. Tako tudi naši inovatorji dobivajo mednarodni pomen in ugled v svetu.

Na letošnji razstavi izumov, tehničnih izboljšav in novitet, je razstavljalo več kot 2000 izumov, tehničnih izboljšav ali novitet preko 500 organizacij združenega dela in posameznikov. Razstavo, ki je organizirana na tako velikem prostoru kot je Gorenjski sejem, pa si je ogledalo več stotisoč obiskovalcev.

Urejenost razstavnega prostora na način postavitve inovacijske dejavnosti res zasluži mednarodno priznanje. S tem mislim na zgodovinski prikaz inovatorstva pri nas in v svetu. Pri ogledovanju predmetov, ki izvirajo iz NOB, je moč spoznati, da je lahko kdo zelo ustvarjalen, kadar je v težavah, pa čeprav ima na voljo le skromna sredstva.

Želja, da bi videl nove uporabne rešitve, ki bi se dale povezati z našim področjem dela, me je vodila od primera do primera. Nekateri avtorji, ki so bili prisotni, so s ponosom razlagali delovanje naprav, ki so jih izdelali. Druge pa je bil razstavljen le projekt v obliki suhoparnega branja. S področja elektronike ni bilo videti veliko. Prevladujejo pa mehanski deli, posamezno in v kombinaciji z elektriko, hidravliko ali pnevmatsko tehniko. Nekatere stvari so bile sicer tako preproste, da si jih pri nas posameznik izdelata kot pripomočnik pri svojem opravilu. Menim, da na tako razstavo ne sodijo takšni primeri, kakor tudi ne izdelki, ki so se v naši tovarni delali že pred desetletji.

Slovenijo je na razstvi najbolje predstavljala OZD Gorenje iz Velenja s svojo televizijsko tehniko in novim tipom pralnega stroja. Jeseničan Žan pa se uveljavlja s postopkom obdelave vulkolana in plastičnih mas. Za celoten postopek je namreč razvil tudi vse druge priprave (noži in vpenjalne vakuumske glave).

Razstava je po mojem mnenju, kljub nekaterim pomanjkljivostim dosegla svoj namen – vzpodbujanje inovatorstva, vendar na njej nisem našel tistega, kar sem pričakoval. Mislim, da na njej niso sodelovali vsi avtorji izumov, tehničnih izboljšav in novitet iz vse Jugoslavije.

Bralce pa naj še enkrat spomnim, da tudi na videz majhna sprememba stroja, naprave, orodja, ali pa faze opravila, ki kaže boljši rezultat, pomeni izum, tehnično izboljšavo ali koristen predlog, le predlagati ga je treba. Zavedati se moramo, da tudi s tem načinom veliko pripomoremo k boljšemu »jutri« sebi in drugim.

Marjan Novak

Če delamo pri načrtovanju razvoja tozda, bomo obdelali na tak način vse tiste elemente, ki so za obstoj oziroma razvoj tozda potrebni. Teh pa ni malo in če jih navedemo samo nekaj, seznanim ne bo kratak:

– Ali želimo zadržati obstoječo proizvodnjo?

– Ali želimo uvajati nove proizvode in katere?

– Ali kaže opuščati del proizvodnje in kateri del?

– Katere surovine bomo lahko dobavljali in kje?

– Ali bomo imeli na razpolago ustrezne kadre?

– Ali lahko povečamo porabo energije (elektrike, pare, vode)?

– Ali bomo imeli ustrezno znanje (tehnologijo)?

– Ali bomo imeli potrebno strojno in drugo opremo?

– Kako bomo zagotovili samo delo?

– Kakšen bo socialni položaj delavcev glede na sedanjega?

– Ali bomo načrtovano proizvodnjo prodali, kje in kako?

– Ali bomo za realizacijo načrta imeli dovolj sredstev?

V vsakem od naštetih vprašanj se skriva še dosti podvprašanj, ki seveda ne zahtevajo samo odgovor z da ali ne, ampak mora biti odgovor ovrednoten, ali pa vnaprej postavljen kot pogoj. Za ustreznost kadrov se npr. ne bomo zadovoljili s tem, da obstajajo šole takih in takih profilov, ki bodo dale vsako leto toliko in toliko delavcev z določeno izobrazbo, ampak bomo predvideli potrebno sestavo kadrov in, če smo se dogovorili za uresničitev načrtovanega cilja, storili vse, da jih bomo do takrat zagotovili.

Enako velja za večino elementov, ki jih analiziramo, ker, kot smo rekli na začetku, ne načrtujemo zato, da bomo zadovoljili svoji radovednosti, ampak zato, da bomo vsi skupaj storili vse, da se bo to tudi uresničilo.

In kakšna je tu vloga obveščanja?

V samoupravnem družbenem planiranju je tozdanosilec načrtovanja svojega razvoja, vendar pri tem ni sam, ker načrtujejo vsi ostali tozdi okrog njega in vse proizvodne organizacije izven njegovih meja. Načrtovanje v tozdu torej ne more biti vedno v skladu z željami tozda, ker se vsi načrtovalci vprašajo, če bodo načrtovano proizvodnjo prodali, kje in kako.

Če nimamo informacij o tem, kaj načrtujejo drugi, se bomo odločili narobe in bomo vlagali v proizvodnjo, ki je ne bomo prodali, ali pa

jo bomo prodali slabše kot smo predvideli, in vemo, kaj to pomeni za socialno varnost delavcev v tozdu.

Informacije o željenih načrtih tozda gredo torej v strokovne sektorje, kjer se združijo z informacijami o stanju v bodočem razvoju tega, o pogojih uvoza in izvoza, o trgi, ceni izdelkov, o tržišču surovin, stanju in predvidenem razvoju tehnologij, modernizaciji in avtomatizaciji opreme, o instrumentih naše družbe po razvoju določenih izdelkov, proizvodnji surovin ali predelavi sekundarnih surovin, o pogojih najemanja kreditov itd.

Na podlagi teh, bolj ali manj zanesljivih informacij, se obdelajo »načrtovane želje tozda« s ciljem, da se ugotovijo realne možnosti za doseganje načrtovanega stanja. Kvalitetni predlog srednjeročnega plana predstavlja tako varianto, ki je upoštevala največ »želja« tozda z najugodnejšimi pokazatelji uspešnosti predvidenih programov in o njem so informirani delavci tozda. Podane so obrazložitve vseh sprememb, ki so nastale od prve variante s strokovno obdelavo. Samoupravni organi tozda tako obdelano varianto sprejmejo ali pa zahtevajo obdelavo dodatnih predlogov oz. sprememb, če obrazložitve po njihovem mnenju niso utemeljene. Dokončno sprejet in samoupravno potrjen plan razvoja postane obveza za vse, ki so zadalženi za njegovo realizacijo. Iz precej poenostavljenega prikaza dela, ki ga mora opraviti tozda s strokovnimi sektorji je razvidno, kako pomembno je pri tem medsebojno obveščanje o poteku dela, prav tako pomembno pa je, da spoznamo potrebo po obveščanju ob pravem času in po organizirani poti, ker se sicer rado zgodi, da je informacij o neskončno mnogih kombinacijah pri iskanju najboljših variante lahko tudi preveč, kar povzroča nepotrebno bojazn, da se bo o nečem odločalo brez delavcev v tozdu. Strokovni predlog namreč ni odločitev, če pa je kdaj bila, je to posledica nezaupanja delavcev tozda v svojo samoupravno moč, ki se ga morajo čimprej znebiti.

Na koncu še ena informacija: prva strokovno obdelana varianta srednjeročnega plana 1980 – 85 tozda v naši DO bo posredovana delavcem tozda v začetku leta 1979. Dokončno izoblikovana in samoupravno sprejeta bi morala biti do decembra 1980.

Miodrag Matić

Ko ocenjujem leto 1978, lahko rečem, da ni bilo lahko, vendar ga bomo vseeno zaključili uspešno.

Seveda bi bili rezultati lahko še boljši, če ne bi v posameznih primerih nastopile določene subjektivne in objektivne težave. Zato moramo storiti vse tudi v organizaciji ZK, da bo čimmanj subjektivnih težav. S tem ne mislim reči, da je delo DPO in samoupravnih organov slabo, vendar pa bi to delo moralo biti učinkovitejše. Več problemov bi morali reševati na DS tozda, saj je to njegova naloga. Po mojem mnenju tudi sistem informiranja ni v celoti dodelan, čeprav vemo, da je to eden izmed pomembnih faktorjev za dobro samoupravljanje.

V tozdu Ebonit smo delali dobro, vendar se je nekajkrat zataknilo pri nabavi nekaterih elementov, kot so ročice za posode in prevodniki za proizvodnjo pokrovov akumulatorskih posod. Takšne težave v tem letu so nas privedle v položaj, ko nismo mogli kompletirati aku. posod. Vse to so stvari, ki so poleg pogostih okvar stiskalnic postavili pod vprašaj naše poslovanje. Kljub vsemu smo pozitivno gospodarili.

V istekajočem se letu na področju standarda in OD delavcev nismo storili dovolj, to je vplivalo tudi na fluktuacijo delovne sile, v proizvodnji sferi kot tudi v strokovnih službah. V stanovanjski politiki bi morali več storiti. Na področju rekreacije delavcev v naši DO bomo morali čimvečjem številu delavcev omogočiti zdravljenje v toplicah, saj se vsi zavedamo, da so pogoji dela v naši DO težki.

Pojavljajo se še dejavniki, ki so jih omenili moji predhodniki. Vse to pa bo ustvarilo naš boljši jutri, našo boljšo prihodnost. Če sedaj analiziramo leto 1978 in poudarimo vse navedene dejavnike, in si zastavimo vprašanje: s kakšnimi ambicijami vstopamo v prihodnje leto? se moramo zavedati, da nas čakajo težki trenutki, v katerih se bomo morali angažirati prav vsi.

V naslednjem letu bomo morali izpolniti sistem nagrajevanja po delu. Delo DPO bo zagotovo aktivnejše in racionalnejše, bolj pa se bodo aktivirali tudi delavski sveti v tozdih. Pri našem delu pričakujem več samokritike in resnejšega upoštevanja delovne in tehnološke discipline. Tudi pogoji dela se morajo izboljšati. Seveda pa bomo morali veliko narediti tudi za izboljšanje nabave surovin za tozdr Protektirnica in predvsem za nabavo karkas. Kot prebivalec in državljan SFRJ pa pričakujem, da bomo še naprej delali pri poglobljanju našega samoupravnega socialističnega sistema in še naprej uspešno vodili neuvrščeno politiko.

totra

(Nadaljevanje s 5. strani)

Prav v tem času smo vsi priče vse večjega ugleda neuvrščene Jugoslavije v svetu. Obiski tovariša Tita v svetu odmevajo doma in v svetu, o tem pričajo tudi obiski tujih državljanov v naši deželi, ki je odprta v svet, in uspešno gradi neuvrščeno politiko.

Naslednje leto bo, menim, za našo DO zelo težko, mogoče najtežje leto od vseh in morali bomo vložiti veliko več truda, da bi uspešno prebradili obdobje, ki nas čaka. Tu mislim predvsem na rekonstrukcije, ki nas pričakujejo, in na naložbe. Plan za naslednje leto pa moramo uresničiti. Sami lahko opazimo, da cene surovin iz dneva v dan rastejo, kar pomeni povečanje stroškov, vse to pa nam otežkoča poslovanje. Nekaj pa bomo morali storiti tudi na področju standarda naših delavcev, tudi z OD.

Zmanjšati moramo izgube zaradi izgubljenih delovnih

dni, zaradi boleznin in neopravičenih izostankov. Tu je še delo na področju samoupravljanja, družbenopolitičnega dela, na področju nagrajevanja po delu, stanovanjske politike, oddiha in rekreacije delavcev izboljšanje pogojev dela in standarda delavcev.

Kot vidite nas res čakajo številne naloge, ki jih želimo in moramo uresničiti, zato moram ponovno poudariti, da delavce naše DO v naslednjem letu čaka veliko naporov, vse to pa lahko dosežemo le z velikim vlaganjem živega dela, s popolnim spoštovanjem delovne in tehnološke discipline.

Kot državljan SFRJ pričakujem in sem prepričan, da bomo nadaljevali in še bolj utrdili naš samoupravni sistem, premagovali vse notranje kot tudi zunanje težave na naši poti razvoja. Naša zunanja politika, v to sem prepričan, bo tudi v bodoče, kot doslej, uživala velik ugled po vsem svetu.

Nenad Sušić

Menim, da je bilo leto, ki se pravkar izteka, za nas zelo uspešno. Moram pa poudariti, da pri oceni ne smemo pretiravati, saj so bile prisotne tudi določene slabosti. Tako smo na primer doživeli tudi to, da nekaj časa nismo imeli surovin, to pa za nas predstavlja minus. Saj prav zaradi pomanjkanja surovin, nismo dosegli takšnega rezultata, kot bi ga lahko. Vse to se je poznalo tudi pri naših OD. Sicer pa z OD nismo zadovoljni, in smo ravno zaradi nizkih OD izgubili marsikatero pridnega delavca. Naše delo ni težko, zahteva pa veliko spretnosti in natančnosti. Tudi kot človek ocenjujem to leto kot uspešno, čeprav v tem letu nisem dosegel veliko. Mogoče sem pričakoval preveč, sicer pa je uspeh pri delu v DO tudi moj osebni uspeh. Na področju samoupravljanja smo prav v tem letu veliko napredovali in mislim, da je pot, ki smo jo ubrali, pravilna, seveda pa uspeh naše družbe kot celote ni odvisen samo od posameznika. Vsi se bomo morali potruditi, da bo vse za kar smo se dogovorili in kar smo sprejeli, zaživel tudi v praksi.

V naslednjem letu pa pričakujem predvsem mirno leto, leto v katerem bomo bolje poslovali, v katerem nas ne bo pestilo pomanjkanje surovin, dvignili naj bi se tudi naši osebni dohodki. Kupili smo nekaj novih strojev, zagotoviti moramo surovine in vprašanje naše storilnosti, produktivnosti ne bo več predmet razprav.

Ker nameravam ostati v Sloveniji, sem začel razmišljati o primerni zaposlitvi za mojo bodočo družico. Rad bi si ustvaril dom, vem da to še ne bo jutri, vendar o tem resnično premišljam. Predvsem pa si želim, da bi se v naslednjem letu uresničile smernice in naloge vseh kongresov. Vsi se moramo potruditi, da bomo dosledno uresničevali zadane naloge in cilje.

Tončka Garbajs

Ob preselitvi v nove obrate smo pričakovali, da bodo rezultati našega dela boljši, da bomo naredili več, pa ni šlo. Prva težava je nastopila v barvarni, ki ni bila opremljena, pa tudi stroji niso bili izkoriščeni. Kljub veliki želji nismo mogli vsega storiti. Na naš učinek je vplivala tudi preselitev, veliko je bilo premeščanja zaposlenih. Problem so tudi naši OD. Slabo smo plačani za naše delo. Sama sem v tem letu dosegla vse tisto, kar sem pričakovala. Samoupravljanje, delegatski sistem sta zaživila, največkrat pa smo sami krivi, da ni vse tako, kot bi moralo biti. Če živimo v samoupravni družbi, potem je prav, da se vsi tudi samoupravno obnašamo. Res pa je, da se velikokrat ne, ker vsi nismo tako obveščeni, da bi lahko samoupravno in kvalificirano odločali. V naslednjem letu pa pričakujem, da bomo zapolnili delovna mesta, da bomo odpravili ozka grla in dobro prodajali naše izdelke. Žal smo v veliki meri odvisni tudi od sezone (večina izdelkov v tozdu Pozamenterija je sezonske narave). Nekaj naših izdelkov ne gre najbolj v prodajo. Če bomo v naslednjem letu delali več in bolje, bo tudi dohodek boljši, več bomo lahko delili.

Moja velika želja je tudi, da bi se ljudje bolje razumeli med seboj, da bi bili zdravi, to je pa tudi vse, kar si želim.

Na koncu želim vsem sodelavcem v sozdu Sava SREČNO IN ZDRAVO NOVO LETO 1979!

LM.

SANACIJA IZGUBE V TOZDU PROTEKTIRANJE

V DO Kemična tovarna
Moste – Protektor

Na osnovi sklepa DS tozda Protektiranje je dne 27. 10. 78 komisija za sanacijo izgube v tozdu Protektiranje po periodičnem obračunu 30. 9. 1978 pripravila naslednje poročilo:

To poročilo sestavlja analiza sanacijskega programa, vzroki za nastalo izgubo in program ukrepov za odpravo vseh nastalih problemov.

1. Analiza sanacijskega programa, ki se je izvajal v tromesečju po periodičnem obračunu 30. 6. 1978

Preden je komisija začela s pripravo predloga za sanacijo izgube v tozdu Protektiranje po periodičnem obračunu 30. 9. 1978. je analizirala uspeh ukrepov, ki so bili uvedeni zaradi izgube — po periodičnem obračunu 30. 6. 1978. Lahko ugotovimo, da so takrat sprejeti ukrepi pripomogli k zmanjšanju izgube, ki je v prvem polletju znašala 1.052.345,09 dinarja, ob tretjem četrtletju pa 722.990,24 din. Izguba se je torej zmanjšala za 329.354,85 dinarja.

Kar smo ugotovili po prvem polletju 1978, velja tudi za obdobje do 30. 9. 1978: izguba v tozdu Protektiranje je nastala zaradi povečanih zalog obnovljenih avtoplaščev. Le-te so se v primerjavi z inventurnim stanjem 1. 1. 1978 povečale do 30. 6. 1978 na 4 milijone 573.771,87 din, do 30. 9. pa na 4.446.665,39 din. V obdobju od 30. 6. 1978 do 30. 9. 1978 so se torej zmanjšale za 127 tisoč 106,48 din.

V obdobju po 30. 6. 1978 smo končno dobili soglasje za uvoz 21 kalupov in brizgalno oblagalnega stroja, tako da bomo vsaj v letu 1979 lahko nudili trgu iskane dimenzije avtoplaščev, to so:

- 135 R 15 (Katrcia)
- 155 R 14 (Škoda)
- 155 15 (VW)

ter radialni tovorni program. Z brizgalno oblagalnim strojem bomo proizvodnjo pocenili in vsaj delno zmanjšali vrednost zalag surovin, ki tozdu Protektiranje dne 30. 9. 1978 bremenijo s 5.270.034,73 din.

V tem tromesečju smo že prodali prve količine avtoplaščev preko trgovske delovne organizacije »Sava-Commerce«, članice sozda Sava Kranj. Priprave za podpis samoupravnega sporazuma z delovno organizacijo Sava-Commerce se nadaljujejo in računamo, da bo od 1. 1. 1979 potekala prodaja avtoplaščev in nabava karkas preko njihove trgovinske mreže.

Zaradi omejenih sredstev smo morali skržiti sicer široko zastavljeno reklamno akcijo. Opazna pa so že pozitivna gibanja v prodaji kot odraz odločnejšega nastopa na tržišču.

Novo formirana služba »Prevzem in pregled karkas« v tozdu Protektiranje je v tem času dokazala, da je le taka oblika organizacije lahko uspešna. Prevzem karkas je ažuren, tako tudi skladiščenje in kontrola.

V tem času je bila narejena tudi analiza stroškov odkupno-prodajnih enot. Predlog ukrepov za znižanje stroškov je v razpravi, tako da pripravljamo več ukrepov, ki bodo znižali stroške za zbiranje karkas in prodaje obnovljenih avtoplaščev.

V tem času nismo uspeli z akcijo za zmanjšanje prometnega davka pri obnovljenih avtoplaščih. Do 30. 9. 1978 smo odvedli **3.641.472,48 dinarja prometnega dvaka**. Akcija za zmanjšanje davka je sedaj v rokah delovne organizacije Sava-Commerce, pa tudi poslovnega združenja »Guma«, ki deluje na zvezni ravni.

2. Vzroki, zaradi katerih je tozdu Protektiranje posloval z izgubo do 30. 9. 1978

V sanacijskem programu ob izgubi v prvem polletju so bili vzroki in razlogi dokaj na široko obravnavani in se do 30. 9. 1978 spremenili. V glavnem je izguba nastala zaradi povečanih zalag obnovljenih avtoplaščev, ki so jo povzročili:

- večja ponudba avtoplaščev na tržišču in izredno močna konkurenca
- sezonski karakter proizvodov
- težave pri uvozu kalupov in brizgalno oblagalnega stroja.

Večjo ponudbo so povzročile večje kapacitete nove pnevmatike (npr. TRAYAL) in premajhna razlika v ceni med novim in obnovljenim avtoplaščem. Cena obnovljene pnevmatike je visoka zaradi velikih stroškov zbiranja in transporta karkas, slabega izbora kalupov, repromateriala, proizvodnje in visokega prometnega davka.

Najmočnejši meseci v prodaji so november—december in april—maj, ostale mesece pa je proizvodnja običajno večja od prodaje. Zato smo pred konicami prodaje vedno imeli zalogo, ki pa je običajno hitro pošla, ko je prišel čas menjave gum. V lanskem in letošnjem letu pa zaradi omejenih razlogov do pričakovane prodaje ni prišlo, zato so se zaloge povečale.

Kot smo že ugotovili, nam je v tretjem četrtletju letos ne uspelo, da se zaloge niso povečale, temveč so se v najbolj »sušnih« mesecih celo zmanjšale.

Izbor naših kalupov in dezenov za avtoplašče izvira izpred štirih let, tako da je že pomanjkljiv, pa tudi zastarel.

Omenili smo že, da ne delamo radialnih gum za katrcio, škode, VW, poleg tega nimamo radialnih tovornih gum. Dovoljenje za uvoz kalupov in brizgalno-oblagalni stroj smo dobili, tako da bomo v naslednjem letu začeli s pestrejšo ponudbo.

3. Program ukrepov za odpravo vzrokov izgube

Analizirali smo sprejete ukrepe ob izgubi v 1. polletju in ugotovili, da so že dali prve rezultate. Nekateri od teh ukrepov so še v teku oziroma v fazi realizacije. Takoj na začetku programa ukrepov lahko trdimo to, kar smo predvideli že v zaključku ob polletju, da bo tozdu Protektiranje zaključil letošnje leto **brez izgub**.

Vsekakor moramo pristopiti k problematiki tozdu Protektiranje s širšega vidika, ki je nakazan v prilogi tega sanacijskega programa, to je »Problematika zbiranja in predelave odpadnih gum«.

Namenoma se ne spuščamo v razgovor o tem, da z letno proizvodnjo 120.000 obnovljenih plaščev prihranimo družbi najmanj 5 starih milijard, da letno poberejo preko 200.000 avtoplaščev, ki bi sicer obležali kjerkoli in da bomo letos odvedli pol stare milijarde prometnega davka. To je samo nekaj ugotovitev, ki bodo čez čas le morale strezniti našo družbo, da bo na obnovljene avtoplašče gledala drugače.

Gora za protektiranje neuporabnih avtoplaščev na dvorišču DO Kemične tovarne Moste — Protektor hitro raste in če ne bo hitro rešitve razrezu in odvozu oziroma granulaciji se lahko kmalu zgodi, da bo tozdu Protektiranje moral ustaviti proizvodnjo in zbiranje karkas. Problem čimbolj ekonomičnega zbiranja karkas, obnavljanja in nadaljnje predelave za protektiranje neuporabnih avtoplaščev ne more biti samo problem tozda Protektiranje in DO KTM — Protektor, ampak širše družbe. Premalo se sliši o tej problematiki, vsaj v slovenskem prostoru, ko po drugi strani toliko govorimo o uporabi sekundarnih surovin, o varstvu okolja in o varčevanju z devizami.

Program ukrepov za odpravo vzrokov izgub mora zato temeljiti ne samo na reševanju tozdu Protektiranje in njegovih letošnjih izgub. Letos je problem s prodajo, zato izguba. Jutri bomo morda morali ustaviti zbiranje karkas in proizvodnjo in ukiniti tozdu, ki je vsaj družbeno zelo koristen. Obstaja ogromna »surovin-ska« baza, saj bo leta 1980 samo v Sloveniji obležalo okoli 2 milijona izrabljenih avtoplaščev! Če jih od tega obnovimo 200 tisoč, bomo še vedno na repu držav glede odstotka ob-

novljenih avtoplaščev. Perspektiva in širši družbeni interes sta drugačna: v izboljšanju obnavljanja tako po izboru kvalitete in izrabljanju obrusa, kot tudi v nadaljnji predelavi za protektiranje neuporabnih avtoplaščev. Že sprejeti programi tozdu Protektiranje: granulacije, izgradnja hale za novo protektirnico, hladno nrotektiranje morajo najti svoje mesto v prednostnih programih SR Slovenije za obdobje 1981—1985. Iz dveletnega prihranka, ki ga bomo ustvarili s temi tremi novimi programi, se bodo te investicije že izplačale. Tu se mora širša javnost zamisliti in zahtevati, da se taki programi čimprej realizirajo.

Program ukrepov za odpravo vzrokov izgube moramo zato začeti pri teh, tako rekoč sistemskih ukrepih, sami pa moramo realizirati naslednje naloge, ki morajo tozdu Protektiranje, naši DO in širši družbeni skupnosti prinesiti maksimalne koristi:

1. Omenjene Programe tozda Protektiranje preko poslovne skupnosti »Polikem« vnesti v prednostne programe SRS v srednjeročnem obdobju 1981 do 1985.

2. Do konca letošnjega leta se moramo povezati z DO Sava-Commerce.

3. Seznaniti s celotno problematiko odpadnih avtoplaščev v Sloveniji pristojne republiške organe (npr. komite za varstvo okolja), voditi akcijo za zmanjšanje ali ukinitvev prometnega davka.

4. Na osnovi analize o poslovanju odkupno-prodajnih enot mora komerciala izdelati program ukrepov za znižanje stroškov zbiranja karkas in prodajo obnovljenih avtoplaščev. Poudarek je treba dati nagrajevanju delavcev v teh enotah, tako da bodo zainteresirani za količino in kvaliteto zbranih karkas.

5. Brizgalno oblagalni stroj čimprej aktivirati: v ta namen je treba izdelati program »Kompakt«. V programu mora biti predvideno vse potrebno (prostor, instalacije, usposabljanje, rezervni deli, material, transport materiala itd.).

6. Pri pripravi sporazumov se med Sava-Commerce in tozdom Protektiranje oziroma DO KTM Protektor ustvari dohodkovna povezanost tako pri prodaji obnovljenih avtoplaščev, kakor tudi pri nabavi vsega repro-materiala.

7. Letošnja inventura obnovljenih avtoplaščev mora biti narejena tako, da se poleg dimenzije in dezena na inventurno polo vpiše tudi letnica izdelave. Vse OPE in skladišče avtoplaščev je treba opozoriti, da takoj pregledajo vso zalogo in da so dolžni prodajati najprej starejše avtoplašče. Komerciala naj v analizi zaloge po inventuri ugotovi, če so OPE upoštevale ta opozorila

(Nadaljevanje na 9. strani)

Marijan Perpar

Tudi v letošnjem letu pričakujemo ugoden poslovni rezultat, predvsem v tozdih GTI in Al – sulfatu. Pri protektiranju nas še vedno tare prometni davek, ki gotovo ni tak, da bi vzpodbujal predelavo sekundarnih surovin. Je isti, kot za novo pnevmatiko... Protektiranje pa pomeni skrb za ekologijo, prihranek pri devizah... O tem smo že veliko govorili. Visoki, previsoki so tudi stroški za zbiranje karkas. Toda kljub temu tudi pri protektiranju računamo s pozitivnim poslovnim rezultatom.

V letošnjem letu smo veliko truda vložili v nove investicije, nove stroje, modernizacijo, boljše tehnologijo. Šele mesec, dva pred koncem leta smo dobili od SISEOT določena soglasja za novo opremo. Tako pričakujemo, da bomo lahko še v letošnjem letu uvozili brizgalno oblagalni stroj, kalupe.

Računamo, da bomo podpisali pogodbo za uvoz opreme, ki je potrebna za modernizacijo Al-sulfata. Trudimo se, da bi še v letošnjem letu z inozemskim dobaviteljem sklenili dogovor o modernizaciji proizvodnje penastih profilov v tozdu GTI.

Oblagalno brizgalni stroj bo v letu 1979 izboljšal tehnologijo in prihranil nekaj sto milijonov S din. Računamo tudi na zmanjšanje prometnega davka, s tem pa bo tozdi Protektiranje v letu 1979 dosegel pričakovani poslovni uspeh.

V letu 1979 naj bi bila uresničena modernizacija proizvodnje Al-sulfata, kar tudi predstavlja določeni prihranek, odpravo ozkih grl in izboljšanje delovnih pogojev...

Investicije v tozdu GTI so dale že letos pričakovane rezultate. V naslednjem letu pa pripravljamo selitev iz Šmartinske v obnovljene prostore na področju Kemične tovarne. Pred nami je velika investicija UHF linije, ki pomeni modernejšo in zelo za-

htevno tehnologijo, pri tem pričakujemo pomoč Savčanov.

V naslednjem letu bi morali nujno rešiti za nas pomemben problem odpadnih plaščev. Dvesto tisoč ton odpadnih plaščev bo v letu 1980 v SFRJ. V Jugoslaviji izdelamo 7 milij. avtoplaščev na leto, že jutri pa so ti plašči povsod. Kam z njimi? Kdo jih je dolžan odstraniti?

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da se v tem trenutku precejšen del takih plaščev nahaja na zemljišču KTM.

Kakšne podpore oz. pomoči bomo deležni, da bomo uspešnejše kot doslej nadaljevali z reševanjem tega problema, ki pomeni tudi ukrep proti onesnaževanju okolja.

Vsi referendumi in akcije samoupravnih organov so bile letos dokaj uspešne, zaživelo je delo sindikalnih skupin. Naša želja je, da bi se delo uspešno nadaljevalo, saj bomo le s skupno akcijo kos nalogam, ki smo si jih zadali s srednjeročnim načrtom in gospodarskim načrtom za leto 1979.

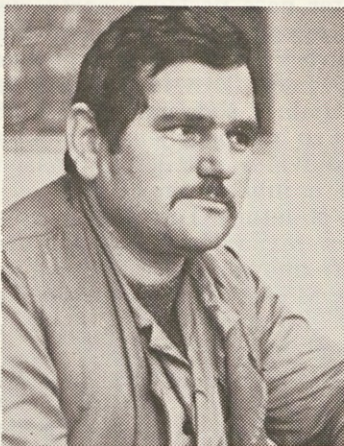
Anton Habajec

Ne morem reči, da je bilo to leto slabo. Delali smo veliko in mislim, da tudi dovolj kvalitetno. Na težave, ki so se pojavljale med letom, smo tudi sproti opozarjali. Angažirali smo se predvsem pri kvalitetnem zbiranju karkas, saj to ne poteka tako, kot bi moralo, nekaj je pa že storjenega. Prav je, da smo se povezali z DO SAVA COMMERCE, skupaj bomo uspešnejši.

V tem letu me je motilo predvsem gibanje cen, saj nezadržno rastejo, naši dohodki pa jih ne dohitevajo. Tudi v zasebnem življenju to leto ocenjujem kot zelo uspešno, vse kar sem načrtoval, se mi je uresničilo. Aktivno smo delali tudi v samoupravnih organih in DPO. Čeprav je samoupravljanje stvar vseh nas, se nekateri tako ne obnašajo, premalo smo aktivni v določenih situacijah.

V naslednjem letu nas čaka veliko akcij in nalog. Upam, da

se bomo že v naslednjem letu preselili v obnovljene prostore na lokacijo KT, da bomo delali v boljših pogojih in tudi več izdelali. Moja osebna želja pa je večje, udobnejše stanovanje. Štiričlanska družina ne more več normalno živeti v garsonjeri, ki meri 25 kv. m. Vsem sodelavcem pa želim SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1979!

Stjepan Matanović

To leto je bilo za nas uspešno. Imeli smo sicer nekaj težav, tu in tam kakšno manjšo okvaro v proizvodnji, vendar smo v prvih desetih mesecih poslovali z ostankom

NOVICA

SUVA REKA DOMAČA PROIZVODNJA »DRAMPER« GUM

V sklopu tovarne transportnih trakov in klinastega jermenja Balkan v Suvi Reki bodo marca prihodnje leto pričeli z gradnjo nove, moderne tovarne za proizvodnjo damper gum, ki bo dograjena v dveh letih. V tovarni, za katero so projekti pravkar v delu, zaključeni pa so že pogoji o licencah in inozemskih kreditih, bo tekla proizvodnja gum največjih dimenzij s premerom celo do 3,5 metra za težke kamione, bagre, kiperje in druga vozila. Z novo proizvodnjo damper gum bo Jugoslavija lahko prenehala z uvozom teh sicer dragih gum, ki smo jih samo lansko leto uvozili 8 tisoč ton za skupno vrednost 10 tisoč dolarjev. Tovarna Balkan širi tudi proizvodnjo klinastega jermenja in proizvodnjo transportnih trakov. Razširili bodo tudi nedavno zgrajen obrat tekstila za transportne trakove in klinasto jermenje. Balkan bo prav tako nosilec gradnje tovarne na Kosovu, s čimer bo proizvodni program te tovarne zaključen.

dohodka. Ta ostanek se bo do konca leta še povečal.

To leto je bilo tudi za mene v glavnem uspešno, sicer pa je tako, ko enkrat nekaj dosežeš, hočeš še več.

To jubilejno leto kongresov je bilo še posebej uspešno. Vsi kongresi so nam pokazali smernice za boljše delo, ki nas obvezujejo, vsi se moramo vključiti v graditev naše družbe, našega družbenopolitičnega sistema.

Kaj pričakujem v letu 1979? Moja želja je, da bi uspešno delali in poslovali, da bi dosegli še boljši rezultat kot v prejšnjih letih.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je naša DO članica sozda Sava in da moramo sodelovanje v okviru sozda še poglobiti, ker bomo le skupaj lahko uresničili zastavljene načrte.

Osebnih velikih želja nimam, veliko sem že ustvaril, imam družino, stanovanje, avto. Več sam ne potrebujem, treba pa je pomagati vsem tistim, ki nimajo rešenih socialnih vprašanj. To pa lahko storimo le složno in enotno.

VSEM SODELAVCEM ŽELIM SREČNO NOVO LETO 1979! LM.

SANACIJA...

(Nadaljevanje z 8. strani)

in takoj ukrepa, če se ta sklep ni izvajal.

8. Tedenski plan proizvodnje, ki ga izdela OPP, je dolžna komerciala podpisati, s čimer se zagotovi, da se izdelujejo res samo tisti avtoplašči, ki bodo šli čimprej v prodajo.

9. Finančno računovodska služba zagotovi dnevno spremljanje plačane in fakturirane realizacije Protektiranja (tudi ostalih tozdov).

10. Najmanj enkrat na mesec mora imenovana komisija analizirati vse stroške v tozdu Protektiranja in pismeno poročati delavskemu svetu tozda Protektiranje in predlagati ukrepe tudi službam in strokovnemu svetu DO.

11. Vse službe in tozdi Protektiranje izdelajo program dela za naslednje leto s posebnim poudarkom na zmanjšanju stroškov poslovanja, izboljšanju delovne in tehnološke discipline.

12. Vsi nosilci nalog in člani komisij, navedeni v akcijskem programu za odstranitev izgub v tozdu Protektiranje, so moralno in materialno odgovorni, da so vse akcije pravočasne in na osnovi dogovorjenih sklepov drugih organov uresničene. Nosilci nalog so zato dolžni posredovati poročilo DS tozda Protektiranje in direktorju DO najkasneje v tednu dni po dogovorjenem roku.

13. Ponovno pregledati stroške (elektrika, para, voda), ki se po ključu delijo med tozde.

TOTRČANI SMO PRAZNOVALI 50-LETNICO

17. novembra smo se Totrčani zbrali v Festivalni dvorani, kjer smo proslavili praznik — 50 let obstoja TOTRE.

V naši sredini smo pozdravili predsednika naše občine, tov. Marjana Moškriča, ki je imel slavnostni govor, družbenopolitične delavce občine ter naše poslovne partnerje. Tovariš Miloš Rojec, direktor, je podal poročilo o uspehih in delu TOTRE. Večina delavcev se je ob tem govoru povrnila za več deset let nazaj, v malo Totro in spoznala, da je naša Totra rasla in se razvijala v sodobno proizvodno organizacijo. Ob tej slovesnosti so bila podeljena priznanja za dolgoletno sodelovanje poslovnim partnerjem, našim delcem za njihovo vzorno delo ter jubilentom Totre.

V času priprav na proslavo 50-letnice Totre so potekala športna tekmovanja, ki jih je pripravila komisija za šport in rekreacijo pri OOS Totre. Tekmovale so ekipe KTM, Pletenine, Sava Kranj, Milice Moste in seveda naša. Na proslavi so bili podeljeni pokali zmagovalnim ekipam, najboljšim posameznikom pa medalje in diplome.

Ob koncu kulturnega programa so prišle na oder pionirke OŠ Hrušica, nad katero ima Totra patronat, ter tako prisrčno zapele in se zahvalile Totri za pomoč, da nas je vse prevzel prijeten občutek.

Na proslavi smo se imeli lepo. Hudo nam je bilo, ko smo se ob koncu razšli. Občutili smo tesno povezanost med seboj.

Irena Jeza

Totra, seveda ne obstoji samo iz strojev, temveč tudi iz ljudi. V naši tovarni je zaposlenih povprečno 340 delavcev. Delavci Totre nimajo visokih osebnih dohodkov. Vzrok za to je, da je v zadnjih letih Totra veliko investirala v nove objekte, nove stroje in velik del sredstev dala tudi za družbeni standard.

Naša sedanja naloga je, da tako v tozdu Pozamenterija kakor tudi v tozdu Plastika povečamo količinski obseg proizvodnje in s tem pocenimo izdelke, zlasti, če hočemo pospeševati izvoz naših proizvodov, s tem pa izboljšati devizno bilanco.

Totra ni samo gospodarska organizacija v starem pomenu besede, temveč je skupnost delavcev, ki jih spajajo številne vezi socialnega in družbenega značaja.

Na sliki: zborček osnovne šole Hrušica.

UČENCI OSNOVNE ŠOLE KAREL DESTOVNIK KAJUH SO V SVOJEM GLASILU ZAPISALI: 50 LET TOTRE

Letos slavi tovarna Totra visok jubilej. Razvila se je iz majhne obrtne delavnice. Lansko leto so se vselili v velike, svetle prostore, ki so jih zgradili z lastnimi sredstvi.

Pionirji obiščemo vsako leto delovni kolektiv. Z zanimanjem si ogledujemo njihov razvoj in napredek. Delavke delajo le v dveh izmenah. Pozamenterija gre dobro v promet. Tovarna izdeluje in sproti prodaja plastične cevi.

Vsako leto podari pionirjem del sredstev.

Ob 50-letnici Totre so poklonili šolarjem knjige.

Pionirji želimo kolektivu Totre veliko uspeha in jim ob jubileju izrekamo prisrčne čestitke.

Učenci 3. r. HRUŠICA

Če si ogledamo položaj Totre v jugoslovanskem gospodarstvu, moramo nepristransko ugotoviti, da je Totra ena izmed večjih pozamenterijskih tovarn, je največja proizvajalka vezalk, ena od največjih tovarn za izdelovanje cevi iz plastičnih mas v Jugoslaviji.

Janez Bohorič

Letošnje leto se sicer še ni izteklo, pa že odgovarjam na postavljeno vprašanje. Ozrl se bom nazaj in ocenil leto 1978.

Za vso našo družbo in za njen nadaljnji razvoj je bilo to leto izredno pomembno, saj so ga za zgodovino zaznamovali kongresi ZK po republikah, 11. kongres ZKJ, kongresi sindikatov in ZSM z izredno akcijsko usmerjenimi in konkretno opredeljenimi sklepi in stališči. Značilni za letošnje leto so tudi pomembni rezultati prizadevanj vse naše skupnosti za nadaljnje razvijanje in utrjevanje našega samoupravnega socialističnega sistema, za uveljavljanje načel ustave in zakona o združenem delu. Ugled SFRJ v svetu je tudi v letošnjem letu porastel, k čemur je pripomoglo dosledno izvajanje načel politike neuvrščanja ter aktivne miroljubne koeksistence, pa tudi pomembni dosežki SFRJ v svetu na področju gospodarstva, turizma, športa in na drugih področjih. Zato kot državljan SFRJ leto, ki se izteka, ocenjujem kot izredno plodno in uspešno.

Tudi kot delavec SAVE Kranj sem s preteklim letom kar zadovoljen. Ni šlo vse brez napak in spodrsrlajev, dosežena akumulacija bo mnogo manjša od normalne, vendar nam je v danih razmerah le uspelo nekako varno, čeprav v različnih tozidih različno uspešno, prikrmariti našo poslovno barko v december. Nekajkrat je grozila kar resna nevarnost, da nam bo zmanjkalo deviznih sredstev za nabavo reprovromateriala. Na nekatere rezultate naših letošnjih prizadevanj smo lahko resnično ponosni, saj daleč presegajo naša prizadevanja, n. pr.: porast produktivnosti, povečanje izvoza; žal pa jih zasenčijo drugi, ki nam niso toliko v ponos (izguba v dveh tozidih, porast zalog).

Napredovali smo pri izpopolnjevanju in utrjevanju naše nove organiziranosti, izpopolnili smo obrambne načrte DO, zgradili smo novo mehanično delavnico, zaključili smo priprave na realizacijo projekta pete faze izgradnje avtopnevmatike. Pripravljen je

program rekonstrukcije velpnevmatike ter program prve faze moderniziranja GTI. V Rumi ob sodelovanju naših strokovnjakov raste tovarna traktorske pnevmatike, v Vulkanu se izpopolnjuje tehnologija transportnih trakov...

Letos smo rešili več kot sto stanovanjskih problemov, podelili 25 štipendij, v različnih oblikah izobraževanja smo izšolali 3.000 Savčanov, organizirano poskrbeli za razne oblike športne rekreacije za 3.500 Savčanov. In še bi lahko našteval.

Pa težave? O, seveda so bile, a kdo bi se jih rad zdaj, ob koncu leta, spominjal?

In kako ocenjujem leto 1978 kot človek? Bilo je naporno, težavno, toda pestro, zanimivo in po svoje tudi lepo. Iz njega prihajam bogatejši za marsikatero spoznanje o življenju in ljudeh.

Od leta 1979 pričakujem, da bo v vseh pogledih še zahtevnejše in težavnejše od letošnjega, zato se je treba nanj vsestransko temeljito pripraviti. In če bomo to pravočasno, dosledno in povsod tudi storili, bo tudi uspešnejše od letošnjega.

Marinka Gašperlin

Leo 1978 v tozdu in v svojem privatnem življenju ocenjujem kot zelo uspešno. Poslovali smo dobro, o tem priča tudi rezultat poslovanja za spetember in oktober. Tržišče zalagamo s kvalitetnimi izdelki in sproti vse prodamo. Tudi kvaliteta naših izdelkov je dobra. Zadovoljni smo bili z vsem, le z osebnimi dohodki ne preveč. Pri delu se moramo potruditi, če hočemo, da proizvodnja teče nemoteno.

Tudi samoupravno smo bili aktivni, sprejeli smo vrsto pomembnih samoupravnih aktov, pospešeno pa delamo pri uveljavljanju novih katalogov del in nalog, s katerimi bomo realno ovrednotili delo. Upamo, da bo že v naslednjem letu to urejeno.

Zdi se mi najvažnejše, da tudi v prihodnjem letu dobro

gospodarimo in dosegamo pri tem dobre rezultate. Bolje ko bomo gospodarili, lažje bomo delili sredstva, tudi za naše osebne dohodke.

Upamo, da bodo v naslednjem letu odpravljene še nekatere malenkosti, ki motijo naše delo. Stroji, na katerih delamo, so sicer že doživeli veliko izboljšav, tu in tam pa bi se dalo še kaj izboljšati.

Na koncu želim vsem sodelavcem veliko zdravja in sreče, da bi se v novem letu še tako dobro razumeli in si vedno priskočili na pomoč, tako kot smo to počeli do sedaj.

Anton Zorko

Za nami je zelo pomembno leto, pridobili smo novo delavnico, izboljšali delovne pogoje, rešili smo se prostorske stiske. Oskrba z materialom je boljša, urejene imamo garderobe, sanitarije, povezava med sodelavci je večja, tudi odnosi so

dosti boljši. Vsega žal še nismo storili, urediti moramo prezračevanje in pospešiti nabavo orodij, ki so nujno potrebna za naše delo.

Obveščeni smo dobro, vendar mislim, da o nekaterih stvarih preveč, nekatere pa gredo enostavno mimo nas. Družbena aktivnost posameznikov še ni takšna, kot bi morala biti, včasih smo preveč pasivni. Predvsem to velja za našo mladino.

V naši novi mehanični delavnici pa danes v izboljšanih pogojih lahko naredimo dosti več, zaposlili smo nekaj novih delavcev, z vsem tem in pa z novo strojno opremo bomo zmogli še več in naši izdelki bodo kvalitetnejši.

Veliko naših delavcev se je v letošnjem letu začelo izobraževati. V tem letu sem tudi sam veliko napredoval. S sodelavci se dobro razumem, vse to pa prispeva k boljšemu razumevanju in boljšemu delu.

Od naslednjega leta pa pričakujem, da bomo odpravili vse pomanjkljivosti, ki sem jih omenil. Želim si predvsem to, da bi bila naša mladina bolj samoiniciativna in da bi posvetila malo več časa delu v osnovni organizaciji ZSM. Prepričan sem, da bomo naredili več in kvalitetneje. Pri svojem delu pa bomo morali več pozornosti posvetiti varstvu pri delu in v celoti spoštovati vse varnostnepredpise.

Tudi na stanovanjske probleme mladih bomo morali gledati z malo več razumevanja in tudi več moramo storiti, da nam mladina ne bi odhajala zaradi nemogočih stanovanjskih razmer.

LM.

POŽARI V LETU 1978

(Nadaljevanje s 4. strani)

10. 6. 1978

— Požar na stroju za mletje gume v stari valjarni. Požar je nastal zaradi pregretja gume. Požar je pogasila stabilna naprava CO₂—50 kg, 5 jeklenk, 4 kom. S-9 kg, 3 kom CO₂—5 kg, 1 kom S—50 kg.

24. 7. 1978

— Požar v TAP pri brizgalni liniji. Požar je nastal zaradi rezanja z avtogenskim aparatom. Pogasili so delavci s S-9 kg.

24. 7. 1978

— Požar v TAP — DE Vulkanizacija — vulkanizacijska linija. Požar je nastal zaradi varjenja. Pogasili so delavci z 1 kom S-9 kg in 1 kom CO₂.

5. 9. 1978

— Požar na brizgalni liniji. Požar je pogasil tov. Krč z 2 kom S-9 kg.

6. 9. 1978

— Požar v TAP pri brizgalni liniji. Do požara je prišlo zaradi nesnage. Pogasili so delavci z 1 kom S-9 kg.

7. 9. 1978

— Požar v GTI, delovna enota Prevlake valjev. Požar je nastal zaradi brušenja. Pogasili so delavci s 5 kom S-9 kg in gasilci s kombiniranim vozilom.

4. 9. 1978

— Požar v GTI, delovna enota Prevlake valjev. Požar je nastal zaradi brušenja. Pogasili so gasilci z 1 kom S-9 kg in kombiniranim vozilom.

2. 11. 1978

— Požar v obratu IV zaradi statične elektrike. Požar je pogasila stabilna naprava 6 kom CO₂—50 kg in delavci s S-9 kg.

16. 11. 1978

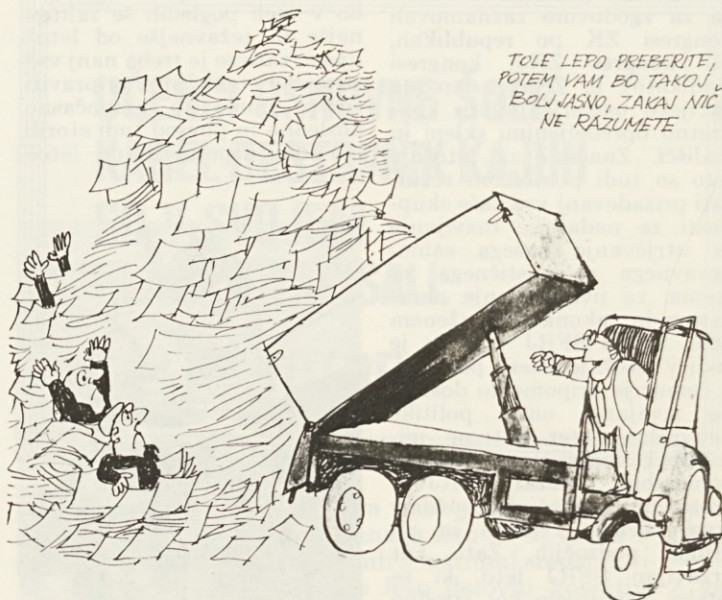
— Požar v obratu IV. Požar je nastal zaradi statične elektrike. Pogasila je stabilna naprava CO₂ 24 kom CO₂.

17. 11. 1978

— Požar v stari valjarni pri mletju gume. Pogasili so delavci z 1 kom S-9 kg. Požar je nastal zaradi varjenja.

Sodobna gasilska oprema je sicer draga a nujna pri delu gasilcev

M

M

POVZETEK PREGLEDA POŽAROV

V času od 1. 1. 1978 do 24. 11. 1978 je v delovni organizaciji SAVA Kranj prišlo do 23 začetnih požarov, štiri požare je pogasila stabilna naprava CO₂, v enajstih primerih so pogasili delavci z ročnimi gasilskimi aparati, v osmih primerih pa je bilo potrebno posredovanje dežurne gasilske enote.

Za gašenje požara je bilo porabljeno 1840 kg CO₂ plina in 316 kg S prahu. V štirih primerih pa je bila uporabljena za gašenje voda.

Vzroki za nastanek požara: statična elektrika 7 krat, iskra, ki je nastala zaradi brušenja ali varjenja je povzročila požar 8 krat, električna napeljava, pregretje obdelovalnega materiala in malomarnost pa 2 krat, požar zaradi grelnih naprav oz. trenja je nastal enkrat.

Škoda, ki je nastala pri požarih je minimalna glede na to, da so bili vsi požari začetni in so bili pogašeni. Večjega požara, kjer bi bila potrebna večja gasilska intervencija, pa v letošnjem letu ni bilo.

Blaž Studen

30 LET GUMARSKÉ INDUSTRIJSKE ŠOLE

Prva generacija gumarjev – z leve proti desni stoje: Janez Stopar, Nikolaj Luthar, Franc Dolenc, Matija Golob (upravník), Ivan Zakovšek, Maks Jereb, Franc Pleško (odšel pred zaključkom šole); sede z leve proti desni: Anton Bračič, Martin Zorko, Jože Kopač, Marijan Beravs, Jože Štular in Bruno Kovačič; spodaj Nejko Toplak in Vinko Seško.

Letošnjo pomlad je minilo trideset let od ustanovitve triletné Gumarske industrijske šole v Savi Kranj.

Po vojni se je tovarna znašla v izredno težkem položaju: stroji so bili stari in slabi, surovin ni bilo, prav tako ne kvalificiranih gumarjev. Vodstvo podjetja se je skupaj z vsemi delavci, ki jih je bilo okoli tristo, vseskozi trudilo, da bi enostavna proizvodnja vsaj za silo tekla. Neprestano je bila prisotna misel o ustanovitvi gumarske šole, ki naj bi dala vsestransko izobražene delavce-gumarje.

Februarja 1948 je začel pouk razred trinajstih učencev GIŠ. Učni program je obsegal štiri ure praktičnega in štiri ure teoretičnega usposabljanja na dan. Vsak učenec je moral skozi vse enote in v vsaki opraviiti ustrezen strokovni izpit, po končanem šolanju pa še zaključni izpit.

Kot v glavnem povsod so bile tudi v tej šoli na začetku velike težave – od izredno slabih prostorov, kjer so učenci stanovali, do težav, ki so nastajale, ker za gumarstvo ni bilo ustreznih predavateljev. Tovariša Fran Prislan in Helmut Tuzanski, ki sta nosila glavno breme izobraževanja mladih gumarjev, sta z izredno prizadevnostjo vodila ne samo prvo skupino, ampak tudi nad sto drugih mladih gumarjev v skrivnosti izdelovanja gumenih izdelkov.

Od teinajsterice prvih diplomantov Gumarske industrijske šole jih je danes v Savi še osem.

Ne da bi tridesetletnico napihovali, pa je najbrž res, da tako nepomembna, kot je bila obravnavana, le ni. Končno je to le obletnica šole (ne osmerice »preživelih«), ki je v tem času dala na stotine kvalificiranih delavcev. Mnogi (čez sto) jih je nadaljevalo študij na tehnični srednji šoli, veliko tudi na prvi in drugi stopnji fakultet. Skupaj z inženirji in tehnikami drugih šol tvorijo gumarji celotno ogrodje kvalitete našega dela in so nosilci gumarske tradicije.

Jošt

SINDIKAT V LETU 1978

Še nekaj dni in pisali bomo leto 1979. Ob tem je prav, da ugotovimo, kaj in koliko smo v preteklem obdobju ali točneje po sindikalni konferenci 4. marca delali in koliko smo v svojih prizadevanjih na posameznih področjih uspeli ali ne.

V krajšem sestavku ni mogoče opisati vseh dejavnosti naše sindikalne organizacije, možno je podati le globalno oceno o delovanju omenjene organizacije. O podrobnem poročilu oz. delovanju sindikata v preteklem obdobju bodo januarja 1979 razpravljale in podale oceno vse osnovne organizacije.

V sklepih sindikalne konference smo poleg ostalega zapisali tudi, da morajo biti sindikalne skupine mesto, kjer se razpravlja o vseh pomembnejših družbenoekonomskih vprašanjih. To zahtevo smo samo delno uresničili, saj so bili na sindikalnih skupinah obravnavani samoupravni akti in družbeni dogovori, ki smo jih kasneje sprejeli, manj

pozornosti pa je bilo posvečeno reševanju tekoče problematike (medsebojni odnosi, produktivnost, gospodarjenje) v posameznih sredinah. Samoiniciativni sestanki sindikalnih skupin, na katerih so razpravljali o omenjenih vprašanjih, so bili sklicani v nekaj več kot pol osnovnih organizacij. Iz zgornje ugotovitve lahko tudi zaključimo, da nekateri izvršni odbori osnovnih organizacij, kljub temu, da so imeli do 10 sej, niso opravili svoje vloge. Večkrat je bilo to tudi zaradi posameznikov, ki so zavirali delo izvršnih odborov.

Predsedstvo sindikalne konference je imelo 6 sej, na katerih je obravnavalo samoupravne akte in pravilnike, razdelitev stanovanj, vprašanje kulturne in športne dejavnosti v naši delovni organizaciji, dokumente za kongrese Zveze sindikatov, analizo socialne politike in socialnega razlikovanja v občini Kranj ter stanja v naši delovni organizaciji itd.

Izvršni odbor predsedstva pa je imel 19 sej, na katerih je razpravljal o tekočih zadevah, pripravi na posamezne seje predsedstva, pravilnikih in drugih samoupravnih aktih, gradivih iz občinskega sindikalnega sveta itd.

Kadrovska komisija sindikata je skupno s kadrovskimi komisijami ZK in mladine na 13. rednih sejah ocenjevala kandidate za zasedbo posameznih delovnih mest glede na dogovorjeno kadrovsko politiko, predlagala kandidate za razne samoupravne organe v samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti.

Komisija za samopomoč je v letošnjem letu odobrila 1124 sodelavcem samopomoč v višini od 500 do 5000 din.

Poudariti je treba, da si je sindikalna organizacija še posebno prizadevala izboljšati stanje na področju družbenega standarda. Vedno je vztrajala in podpirala stališča, da je treba hitreje in učinkoviteje reševati stanovanjska vprašanja, tako v delovni organizaciji kot tudi v širši skupnosti; si prizadevati za gradnjo družbenih objektov, kot so vrtci, športni objekti, šole, obrati družbene prehrane itd.

Posebna pozornost je bila namenjena ugotavljanju družbenopolitičnih razmer, še posebej po dogodkih v delovni enoti Konfekcija.

Več razprav je bilo organiziranih tudi o kulturni in športni dejavnosti v naši delovni organizaciji, ker se je pokazala potreba po tesnejši povezanosti med sindikatom in kulturno-umetniškim društvom oziroma Gumarjem.

Vse pomembnejše akcije so bile organizirane v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v Savi in Sava Commercu.

NOVOSTI

BOROVO PET NOVIH TOVARN

V obsežnem razvojnem programu kombinata in obutve Borovo do leta 1981 je načrtovana gradnja petih novih proizvodnih zmogljivosti in sicer tovarne usnjene obutve z zmogljivostjo 3,4 milijona parov čevljev letno, tovarne gumijastega tehničnega blaga, kemične tovarne, ki bo zago-

tavljala surovino za proizvodnjo v kombinatu ter novo orodjarno in tovarno lepil. Za tako ambiciozen investicijski program bo vloženo 1,510 milijarde dinarjev. Kolektiv, ki šteje 18 tisoč zaposlenih, bo po letu 1981 številnejši za 600 delavcev. V novih tovarnah, od katerih so nekatere že v gradnji bodo dosegli visoko produktivnost s pomočjo naj-sodobnejše tehnike in tehnologije. Vsi objekti so po besedah strokovnjakov iz Borova vključeni v plan razvoja te industrijske veje v Jugoslaviji.

Filip Majcen

Za Savo je bilo letošnje gospodarsko leto izredno težavno. Že v samem začetku so se pojavili problemi oskrbe z osnovnimi surovinami zaradi splošnega pomanjkanja deviznih sredstev in je bila ogrožena kontinuiteta proizvodnje. Ravno tako je bilo potrebno zagotoviti devizna sredstva za celo vrsto investicijskih programov, kot so: peta faza avtopnevmatike, modernizacija profilov v Kranju in KTM itd. Vsi ti projekti pomenijo jedro uresničevanja srednjeročnega razvoja našega sodra. Če se ob izteku leta ozremo nazaj, lahko ugotovimo, da smo navedene osnovne cilje uspeli izvršiti. Dosegli smo nadpovprečne rezultate pri izvozu, saj smo ga povečali kar za 25 odstotkov, produktivnost je večja za 6,8 odstotkov, fizični porast proizvodnje je večji za 8,7 odstotkov, kar je vrednostno kar 12,2 odstotka. Tudi s prehodom na novo organizacijo, ko poslujejo od 1. 1. 1978 kot sestavljena organizacija združenega dela, nismo imeli posebnih težav. Predvsem moram poudariti uspešno poslovanje DO Sava Commerce, saj je bilo pričakovati težave glede na dislokacijo posameznih DO. Pomembno je, da smo že v samem začetku na relaciji Sava Commerce — tozdr dosledno uvedli princip ugotavljanja skupnega prihodka in udeležbe pri skupnem prihodu. Poudariti želim, da navedenemu navkljub ni nobenega razloga, da bi bili zadovoljni sami s seboj. Kajti pri vsem tem žal beležimo stalen padec akumulativnosti skupaj z ostalo panogo, kot tudi gospodarstvom v celoti.

Nekaj naših tozdov se nahaja v zelo nezavidnem položaju. Kot družba smo bili sicer priča intenzivnim naporom preobrazbe družbenoekonomskih odnosov, kot nam jih nalagata nova ustava in zakon o združenem delu. Doseženi so uspehi, vloženo je bilo veliko naporov, vendar ugotavljajo vsi kongresi; ZKS, ZKJ, sindikata, mladine — tudi v tem je bilo letošnje leto izredno pomembno — da smo šele na

začetku in da nas čaka še veliko dela.

V letu 1979 moramo predvsem zadržati naš trend rasti proizvodnje, razvoja nasploh, saj prehajamo v zadnjo fazo srednjeročnega obdobja, ko bodo začete investicije pričele dajati dohodek. Od učinkovite realizacije projektov, kar je naša osnovna naloga, nam bo to tudi uspelo. Zaradi nezadržne rasti stroškov in le minimalne korekcije cen naših proizvodov pada akumulacija. To moramo spremeniti. Že sedaj delujemo skupaj z ostalimi predstavniki naše panoge, da bi se ti odnosi končno uredili. Posebno pozornost moramo posvetiti problemom umetnega usnja, ležalnih blazin in protektiranja. Ne smemo pozabiti na standard naših delavcev in izboljšanje delovnih pogojev. Vedeti moramo, da se je treba opreti le na lastne sile. Sposobni smo storiti ogromno, to smo že nešteto krat dokazali kot kolektiv in kot družba v celoti. Leto 1979 bo težko, v marsičem še težje kot letošnje. Verjamem, da bomo v tem letu uspešni in s tem prispevali svoj delež k napredku in blaginji naše samoupravne družbe.

Miloš Rojec

Letošnje leto v naši delovni organizaciji ocenjujem na splošno kot kar zadovoljivo. Planske naloge bodo kljub pomanjkanju domačih in uvoženih surovin dosežene ter celo presežene. Proizvodne kapacitete niso bile v celoti izkoriščene tako ne v proizvodnji pozameritije kot ne v proizvodnji plastike. V tozdu IPM bi sicer lahko presegli plan proizvodnje in prodaje za 10 do 15 odstotkov ali okoli 500 ton polietilenskih izdelkov.

Akumulacija, ki jo letos ustvarjamo v naši delovni organizaciji bo minimalna zaradi dveh razlogov. Prvi vzrok, da je naše gospodarstvo preveč obremenjeno z raznimi dejavnimi in nam zato ne ostaja dovolj sredstev za razširitev materialne osnove dela. Drugi razlog je ta, da so se med letom podražile surovine, povečali so se ostali materialni stroški, medtem pa so cene

naših izdelkov ostale na isti ravni. Zaradi teh težav so naši osebni dohodki ostali nekje v sredini, če jih primerjamo s sorodnimi delovnimi organizacijami. Res pa je tudi, da bi bili še manjši, če se ne bi toliko trudili pri nabavi surovin, saj je znano, kakšne težave imamo pri uvozu.

S produktivnostjo tudi letos ne moremo biti zadovoljni, ker bi se le-ta lahko dvignila za najmanj 20 odstotkov. In kako? Premalo se zavedamo, da delamo zase! Premalo smo samokritični.

Če ocenjujem letošnje leto v širšem družbenem smislu, moram reči, da smo letos veliko naredili v okviru družbenega samoupravljanja, vendar še ne vsega. To smo si prihranili za naslednje leto.

Veliko smo naredili na področju razvoja gospodarstva, imamo veliko zastavljenih investicijskih del, povečal se je narodni dohodek na prebivalca, veliko smo naredili pri dvigu družbenega standarda itd. Da se vse to vidi, je treba samo odpreti oči, pogledati kako je danes in se spomniti, kako je bilo pred leti.

Kaj pričakujemo v naslednjem letu? Vse tiste slabosti,

ki so nas spremljale v letošnjem letu. Upam, da jih bomo odpravili. Najbrž bo še vedno velika težava z uvozom surovin. Žal je naša proizvodnja še vedno odvisna od uvoza. Dalje pričakujem, da nas bo družba razbremenila tolikšnih dajatev. Pri tem seveda ne mislim, da ne bi imeli razumevanja za obveznosti, ki smo jih dolžni dati naši družbi. Pričakujem, da bomo povečali produktivnost, posebej zato, ker smo v letošnjem letu sprejeli vrsto samoupravnih sporazumov, ki bodo tudi vplivali na to. Če bomo vse te pomanjkljivosti iz letošnjega leta odpravili, se nam bo poznalo tudi na povečanju osebnih dohodkov, predvsem pri tistih delavcih, ki so pri svojem delu najbolj marljivi.

Kot državljani pričakujem v naslednjem letu predvsem to, da se bodo naši družbenogospodarski načrti uskladili med občinami, v republiki in v zveznem merilu. Pričakujem tudi to, da se bodo naše delovne organizacije potrudile povečati izvoz, oziroma, da bodo pričele izvažati; vse to pa je odvisno od produktivnosti.

Vsem našim delavcem v sozdu SAVA želim srečno in uspešno novo leto 1079! **LM.**

IZREKA

OB 30 - LETNICI OBSTOJA

priznanje

SAVA KRANJ

Kranj

ZA DOLGOLETNO USPEŠNO SODELOVANJE

TRBOVLJE, 14. 10. 1978

PRESEDNIK DS DO

Milan Rema

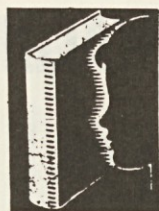
milan rema

GLAVNI DIREKTOR

Ivan Arébat

Ivan Arébat, dipl. ing.

V zadnjem času je naša DO dobila vrsto priznanj od kolektivov s katerimi že več let uspešno sodelujemo. Takšna priznanja smo dobili tudi od Alpetoura, Agisa, Strojne tovarne Trbovlje in Peka. Priznanja so nam podelili na svečanih proslavah ob najrazličnejših jubilejih omenjenih OZD.

KNJIGA — LUKSUZNO BLAGO

Tak je bil malce nenavaden, morda celo malo izzivalen naslov mojemu razmišljanju o knjigi (članki v nadaljevanjih leta 1974), še posebej o slovenski knjigi in knjigi v slovenščini, o našem odnosu do nje, od branja knjig do kupovanja knjig. Članki niso bili naiven poskus, da bi ne-bralce, vse in kar hitro, spremenila v vnete bralce, če ne celo »knjižne molje«. Bili so uvod v poskusno akcijo ORGANIZIRANA PRODAJA KNJIG V SAVI. Poskusno akcijo, ki naj bi dokazala, da položaj slovenske knjige ni tako brezupen, da marsikdo kupi knjigo (in jo potem morda tudi prebere), če mu jo ponudimo na ustrezen način, na ugodnem kraju, ob primernem času z nekaterimi ugodnostmi, skratka, da mu odvzamemo nekaj neprijetnosti (problem plačila, hoja v mesto, izbor, nižje cene).

Začetek take prodaje knjig je podprla sindikalna organizacija Save, ki je v vseh prodajah nastopala kot pravna oseba, da nam je prodajalec dal tudi popust (od 8 % do 15 %). Premagati je bilo treba veliko ovir: od zgolj birokratskih v založbah, iskanja prostovoljcev za pomoč pri akciji do iskanja oblik primerne in uspešnega informiranja. Mnogi so v začetku dvomili v uspeh takega prizadevanja, danes pa smo lahko enotni, da so še vse te akcije uspele.

Sledile so si takole:

1. prodaja (pomagal Feher) 1974.,
2. in 3. prodaja (pomagal Feher in Robar) 1975.,
4. in 5. prodaja (pomagal Vunšek in Gantar) 1977.,
6. in 7. prodaja (pomagala Vunšek in Gantar) 1977.,
8. prodaja (pomagal Vratarč) 1978.

Letos, peto leto, smo akcijo organizirali pod geslom MESEC KNJIGE. To je bila letos tudi edina prodajna akcija in ni nas razočarala. Res smo v prodajo vključili tudi igrače, zato je prodaja še toliko bolj uspela. Finančno jo lahko predstavimo takole:

knjige — 6.936.075 din (že s popustom od 8 % do 10 %)
igrače — 6.854.805 din (brez popusta) skupaj 13.790.870 din vse v st. dinarjih }

Pregled izbora kupljenih knjig je pokazal, da so Slovčani nakupili predvsem knjige za najmlajše, torej predvsem pravljice, zase skorajda le slovarje in priročnike, skoraj v celoti pa so izključili leposlovje.

Knjige za otroke si slede takole:

Slikanice (44). Pobarvanke (17), Pesmi o zimi (16), Ciciban poje (15), Abecedarija (9), Slovenske narodne pravljice (8), Sapramiška (6), Deklica in kač (5), Za lahko noč (2), Deček (1), Zvezdna deklica (1), Živalska olimpiada (1).

Zase smo (odrasli) izbrali:

razni slovarji (13), Knjiga o avtu (16), Pletemo in kvačkamo (15), Ročna dela (13), Slovenske narodne jedi (10), Knjiga rekordov (9), Gospodinjski koledar (9), Življenje v dvoje (8), Kuharska knjiga (7), Kaj mora ženska vedeti o sebi (7), Vezene na Slovenskem (5), Moj otrok (4), V domačem vrtu (4), Premagani stres (3), Njuni dnevi (3), Moj otrok od A do Ž (3), Sprostitev v stiski, Pisano oko (2), Sobne, okenske rastline (2), Cvetje doma (2), Slovenija (2), Vrtno drevje (1), Delo v vrtu (1), Begunje (2), Sedem krst za Ronkarjevo družino (1), Moja pot k zdravju (2), Kaj mora moški vedeti o sebi (1), Tristo narodnih (6), Uspešnice (3), Ukana (2), Letoviščarji (3),

Dekameron (2), Pod svobodnim soncem (1), Pomladni dan (1), Lepa Vida (1).

Za knjige je bilo 197 kupcev, za igrače pa kar 242. Preseneča dejstvo, da leposlovje skorajda »ni šlo«, v izdaji ŽEPNA KNJIGA pa sploh ne, čeprav so izredno poceni. V tem primeru odpade izgovor, da knjige ne kupimo, ker je predraga. Prezrli smo posterje Triglava in tudi reprodukcije.

Oddelek za informiranje se je zelo prizadevno vključil v priprave na prodajo, saj so primerno in pravočasno izdali stenski časopis v vseh obratih, Informator je nakazal precej možnosti za nakup. Jože Vratarč, ki je vse dni krepko pomagal pri prodaji, ne samo nadziral, je skromno priznal, da je bilo delo zahtevno, kar preveč za enega. Upamo, da ni samo prestopil ognjenega krsta, da bo našel (ali mu bomo našli) sotrpina za drugo prodajo. Mladinska knjiga iz

Kranja se je za prodajo pošte- no pripravila in prijazne prodajalke so poskušale ustreči vsem in vse hitro postreči, pa vendar je bilo ob »konici« kar malo hudo, da potem ni bilo morda prepotrebne nasveta ali spodbude. Tudi prostorsko so bile ponekod utesnjene in nad knjigami niso mogle imeti takega pregleda ne one in ne kupci.

In skromna misel? Morda polovico teh kupcev ne bi našlo poti v knjigarno Mladinska knjiga, kjer imajo sicer vedno bogato izbiro dobrih knjig in tudi vedno prijazno postrežbo.

Pa vednar:

Včasih nam je ta korak vstran, s ceste, ko je treba seči po denarju za knjigo, malce težak, obotavljiv.

Terezija Pivk

PS. Sicer pa naj to razmišljanje dopolni tudi slika

DECEMBER V ZNAMENJU KNJIŽNIH DARIL

Ivan Cankar:
ZBRANO DELO
v 30 knjigah

Doslej najpopolnejša izdaja celotnega Cankarjevega opusa. Nad 12.000 strani, od tega okoli 4000 strani spremnih besed in opomb. Komplet 30 knjig, pus. 3048 din.

NOVA ENCIKLOPEDIJA
SEKSOLOGIJE

Splošna seksologija, spolnost, psihoanaliza, erotika, erotologija, bibliografija. Ilustrirana izdaja. 688 strani, pl. 450 din.

VEDNO AKTUALNE
KNJIGE:

priročniki za življenje, mladost in kratek čas

Marijan in Tea Košiček:
ŽIVLJENJE V DVOJE

Knjiga govori odkrito o človekovi spolnosti, spolni ljubezni in daje napotke za srečen zakon. 398 strani, pl. 240 din.

MOJ OTROK —
MOJA VSAKDANJA SKRB

Izčrpen priročnik, ki obravnava nego in razvoj otroka v prvih šestih letih življenja. 210 strani, kart. 190 din.

Hay — Synge:
ENCIKLOPEDIJA
OKRASNIH RASTLIN

150 strani enciklopedijskega besedila, 250 strani barvnih prilog, 2048 barvnih slik rastlin za vrt in dom, pl. 450 din.

Schubert — Herwig:
CVETJE DOMA

Knjiga je namenjena zahtevnim ljubiteljem cvetja, prinaša

pa izbor najzanimivejšega cvetja z različnih koncev sveta, 340 barvnih fotografij, 368 strani, pl. 360 din.

Margot Schubert:
V DOMAČEM VRTU

Priročnik za vse ljubitelje vrta. Knjiga je prilagojena domačim razmeram. 380 strani, pl. 240 din.

H. M. Stuber:
POMAGAM TI KUHATI

Bogato ilustriran kuharski priročnik, 424 strani, pl. 210 din.

ENKRATNO DARILO
NASIM ŠOLARJEM
IN LJUBITELJEM
NARAVE —
FOTOMONOGRAFIJI:

Eugen Schuhmacher:
EVROPSKI NARAVNI
PARKI

Zadnja zatočišča redkih in ogroženih živali. 304 str., pl. 400 din.

Eugen Schuhmacher:
NEDOTAKNJENE
DIVJINE

Po sledeh redkih živali, 292 str., pl. 400 din.

Knjigi velikega formata z izredno lepimi barvnimi reprodukcijami. Komplet obeh knjig: 720 din.

Knjige lahko kupite v vseh knjigarnah, na obroke pa jih lahko naročite pri Državni založbi Slovenije, Mestni trg 26, Ljubljana.

Če bi bilo še več prostora in boljša preglednost bi se naši delavci še lažje odločali o nakupu

OB DNEVU REPUBLIKE

Dne 28. novembra 1978 je bila svečano odprta nova mehanična delavnica. Otvoritev je bila vključena v osrednjo proslavo dneva republike, 29. novembra, udeležili pa so se številni sodelavci iz tozdov in strokovnih sektorjev ter predstavniki družbenega življenja občine Kranj. Delavci mehanične delavnice pa niso pozabili svojih nekdanjih sodelavcev upokojenecev, ki se jih je na slovesnosti zbralo precejšnje število. Povabili so tudi predstavnike delovnih organizacij, ki so sodelovali pri izgradnji, ter seveda vodstvo Save, predstavnike samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

V slavnostnem uvodu je bilo rečeno:

S povabilom na slavnostno otvoritev se želimo sleherne mu od vas zahvaliti za karšenkoli prispevek, pomoč in podporo, za razumevanje in spodbudo pri izgradnji novih delovnih prostorov vzdrževalcev. Izpolnila se nam je davna želja: delati v ustreznih delovnih prostorih, kvalitetno in pravočasno za potrebe vseh tozdov Save, za nemoten potek proizvodnje in v vsestransko zadovoljstvo gumarjev in vseh naših sodelavcev. Mislim, da lahko v imenu vseh vzdrževalcev obljubim, da se bomo skupaj z vsemi delavci Save trudili tudi v prihodnje za dobrobit, napredek in razvoj naše delov-

ne organizacije in samoupravne socialistične družbe.

Naš velik praznik, dan republike, bomo najlepše počastili z novo delovno zmago.

Potem, ko je naš nepogrešljiv oktet zapel pesem, je vrvice pred vhodom v nove prostore mehanične delavnice prerezal Anton Zorko, eden najboljših mladincev, simbol vzdrževalcev — pnevmatsko kladivo pa upokojenec Vinko Zaplotnik.

Program proslave se je nato nadaljeval kar med stroji, izvedli pa so ga pevci, recitatorji iz Izobraževalnega centra ter pionirji — naši najmlajši folkloristi. Povedati moram tudi, da so se vzdrževalci pristržno zahvalili izvajalcem, ki so sodelovali pri izgradnji njihovih prostorov, posebno priznanje za razvoj vzdrževalne dejavnosti pa so dali tudi tov. B. Skumavcu, pomočniku glavnega direktorja Save.

Jože Stružnik, vodja tozda Vzdrževanje, pa je ta razvoj opisal takole:

POZDRAVNI GOVOR OB OTVORITVI NOVE MEHANIČNE DELAVNICE

Če pogledamo nazaj v zgodovino, vidimo, da se je pred 35 leti s krvjo in z zmagami nad sovražnikom rojevala naša demokratična socialistična republika Jugoslavija. rojstvo republike je spodbudilo borce

še k večjim zmagam, ki so pripeljale do končne osvoboditve. Zmage v boju pa se niso končale z osvoboditvijo. Borbo je bilo treba prenesti na obnovo domovine, na preobrazbo človeka in humanizacijo odnosov in dela.

Tudi tu so se borbe dobivale, zmaga se je vrstila za zmago. Tudi delavci takratne »Gumice« so pričeli boj za razvoj. Obnovili so proizvodnjo na maloštevilnih zastarelih strojih. Te stroje je bilo treba vzdrževati, obnavljati, pa čeprav ni bilo za njih rezervnih

VZDRŽEVALCI

V NOVIH

DELOVNIH

PROSTORIH

Vzporedno z modernizacijo proizvodnih obratov se ni izvajala tudi modernizacija vzdrževanja. Delavci vzdrževanja so se temu zavestno odpovedali, saj so vedeli, da bodo z moderno, tehnološko razvito proizvodnjo ustvarjali večji dohodek in da bodo s tem dohodkom — z združenimi sredstvi — tudi sami dobili primerne delovne prostore, opremljene z modernimi delovnimi sredstvi. Te želje so se uresničile in tako danes odpiramo nove mehanične delavnice.

Za delovno organizacijo je

Delavci mehanične delavnice so na otvoritev povabili tudi nekdanje sodelavce — med njimi Avgust Zupancič

vrvice pred vhodom je prerezal Anton Zorko

delov, pa tudi strokovnjakov. Tako stanje pa je zahtevalo od vzdrževalcev veliko prizadevnosti, iniciative, racionalizatorstva, saj je včasih iz tehnično nemogočih rešitev prišlo do rešitve. Opremljenost takratnih vzdrževalnih delavnic je bila tako nizka, da o opremljenosti komaj lahko govorimo. Poleg stružnice, rezkalnega stroja in mehanskega kladiva, ni bilo ničesar. Kljub vsemu pa so bili doseženi veliki uspehi, ki so kot del presežene vrednosti vgrajeni v današnjo DO. Ravno zato so delavci vzdrževanja sklenili, da naj simbolizira njihove uspehe mehansko kladivo, ki se je ohranilo iz tistih časov za sedanje in bodoče generacije vzdrževalcev.

to velika pridobitev. V teh prostorih bomo lahko opravljali kvalitetnejša popravila, kar v starih prostorih ni bilo mogoče, saj za to ni bilo prostora in potrebnih strojev. Izdelovali bomo precej rezervnih delov in orodja, katera smo morali do sedaj uvažati in zanjetrošiti devizna sredstva, ki jih je še kako potrebovala proizvodnja za nabavo surovin. To pa bo tudi prispevek k izravnavi neugodne blagovne menjave s tujino. Zato lahko trdim, da ima razvoj takih enot širši družbeni pomen. V teh delavnicah si bomo prizadevali za čimhitrejšo vpeljavo zahtevne tehnologije izdelovanja strojev in naprav, ki so danes domena razvitih držav.

Za tako delo imamo kadre,

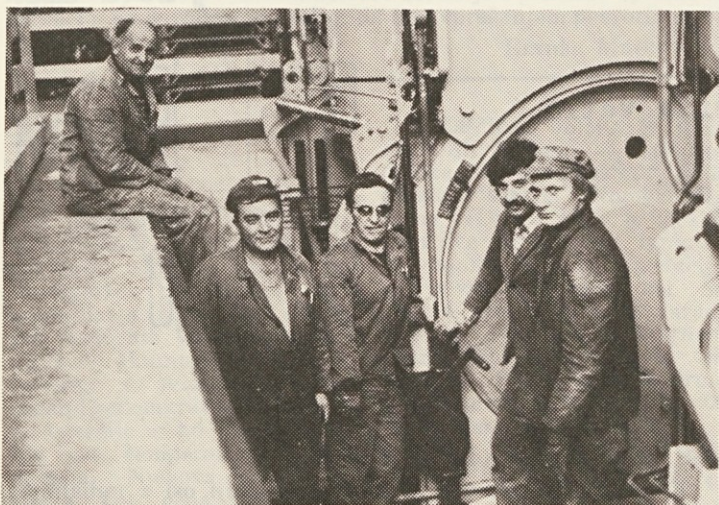
Jože Stružnik,
vodja tozda Vzdrževanje

stroje, orodje in naprave. Tega pa jim doslej nismo mogli nuditi, lahko smo jim le priporočili tuje proizvajalce, ki so tako na lahek način prišli do zaslužkov. Pri razvoju gumarskih strojev pa ne mislim, da bi vse izdelovali sami, tu mislim na kooperacijo s strojno in ostalo industrijo, mi pa bi imeli predvsem inženiring in poskusno proizvodnjo, ker nam je to najbolj znano. Naj v ilustracijo povem, da bomo že v prihodnjem letu izdelali več konfekcijskih strojev in kalupov za avtomobilske in velo plašče v skupni vrednosti tri milijarde SD, kar bi drugače morali uvoziti za devize.

V prihodnjem obdobju bomo dali tudi večji poudarek izobraževanju samoupravnem, strokovnem, saj le tako dosežemo zastavljene cilje. To smo že dosegli v srednjeročnem planu 76-78.

Če primerjam naš predvideni letošnji celotni prihodek 7 milj. SD s predvidenimi 8,5 milj. SD v letu 1979 brez bistvene povečave zaposlenih, mislim, da bo s tem dosežen lep uspeh. Povečanje dohodka naj torej temelji na povečanju participacije od dohodkov ostalih tozdoz DO zaradi naših zastojev in z večjo vrednostjo izdelkov, ki jih tržišče priznava. Ustvarjeni so tudi pogoji za večjo produktivnost s sodobno organizacijo in združevanjem vseh dejavnosti v enem prostoru, vključno s potrebnimi skladišči repromateriala in rezervnih delov. S tem bo odpravljen velik del pripravljalnega časa. Velik vpliv na produktivnost pa ima tudi počutje zaposlenih, saj ne bodo več lokacijsko razdvojeni, za opravljanje del pa bodo imeli dovolj prostora.

S tem sem hotel le bežno nakazati preteklost in pogled v prihodnost. Prepričan sem, da to niso visoko leteči cilji, kajti del vsega tega je že danes okrog nas, marsikaj pa bomo še naredili z nadaljnjim tesnim in uspešnim sodelovanjem tozdoz in strokovnih sektorjev.

Starmanova skupina (zgoraj) vzdrževalcev se je ob koncu oktobra »spopadla« z velikanskim delom in odgovornostjo: V TAP so postavili nove, ogromne preše za vulkanizacijo.

HALO, SAVA KRANJ!

Mica in Tonček pri svojem delu v naši telefonski centrali

Do tisočkrat na dan ali skoraj vsako sekundo se tako oglasijo Zdenka, Mica in Tonček ob zunanjih telefonskih klicih.

Ko mi je Tonček Čebulj sporočil, da imajo pripravljene odgovore na moja vprašanja, sem šel sam k njim, da bi se pogovorili o morebitnih dopolnilih k pripravljeni informaciji. Ko sem se usedel k njihovi telefonski mizi ter poslušal četrto ure: »Halo, Sava Kranj, Eto Cerkno bi rad... se mi je zdelo neverjetno: saj sploh ne gledajo na testaturo, njihovi prsti hite z neverjetno naglo od številke do številke in medtem, ko vežejo zunanjo linijo na interne številke že govore z naslednjimi...

Dan za dnem, neprekinjeno osem ur, saj se le med malico samo po eden odstrani za pet, deset minut.

V naši telefonski centrali obrata II. delajo Tonček Čebulj, ki ima v opisu delovnih nalog »posredovanje zvez in mentorstvo«, Zdenka Razpet in Mica Šteblaj za posredovanje zvez. Ker sem prepričan, da mnogi ne veste, kaj in koliko delajo, preberite naslednje statistične podatke:

— Od nas v Savi dobe (na dan) na število 9 od 400 do 600 naročil za zunanje pogovore,

— od tega približno 1/3 naročnikov ne (po)ve željene številke

— 2/3 naročil je izven omrežne skupine Kranj (064)

Za naročen pogovor največkrat ne zaostuje en klic željene številke, v mnogih primerih vrte določeno številko tudi po dvajsetkrat ali celo večkrat. Zgodi se, da določene številke ne uspejo dobiti, v takem primeru to sporočijo naročniku in se mu opravičujejo.

»Kolikokrat od zunaj kličejo v Savo?«

Teh klicev je dnevno od 800 do 1000, od tega skoraj praviloma 60 odstotkov internih telefonov zasedenih (tedaj nas lepo opozore: »Prekinite, prosim, zunanja,« op.).

— od 30 odstotkov internih telefonov »se ne javi« in

— le pri 10 odstotkih vezanih pogovorov teče vezava normalno;

Kako potekajo »stiki?«

V poprečju vsaki zunanji stranki dvakrat rečemo »Sava Kranj«, torej trije telefonisti v obratu II. rečemo 5000 krat na dan Sava in 3000 krat prosim, se ne javi, kličite kasneje ipd.

Vsak dan imarotudi približno petdeset objav in obvestil po ozvočenju.

Kaj pa privatni pogovori?

»Veliko dragocenega časa izgubimo zaradi naročanja privatnih pogovorov, ki jih ne smemo vezati. Vsakemu posebej je treba povedati, od kje lahko privatno telefonira.

In Savčani kot taki: negodovanje, psovke v različnih jezikih, zmerjanje, to so vsakdanji pojavi.

Pa skromna želja za leto 1979?

Pri naročanju pogovorov na 9 bodite kratki in natančni, brez nepotrebnih obrabljenih fraz, če se le da, povejte številko, ki naj jo za vas pokličemo.

Sami najboljše veste, kaj oz. koga potrebujete. Če na pogovor ne morete čakati, ga odpovejte; Če imate naročen pogovor, nam sporočite spremembno gibanje po podjetju. Ne mučite nas z nepotrebnim urgiranjem. Naročeno številko vrtimo takoj in če se ne oglasi, si jo zapišemo in spet vrtimo.

Uporabniki upravičenih zunanjih telefonov, poskušajte čimveč številke dobiti sami, ker imate več možnosti kot centrala.

Prosimo vas tudi za več potrpežljivosti, obzirnosti. Vedno pomislite na to, da niste edini naročnik pogovorov.

Dragi bralci, nikar se ne nasmehnite ob tem. Zares so to skromne želje.

Ker smo to informacijo pripravili v obratu II. bomo za eno prihodnjih števil poprosili za pogovor tudi tovarišico Tončko Bajda iz obrata IV. in Jožeta Juvana s stare pošte. Jošt

MEDSEBOJNO UČINKOVANJE PNEVMATIK IN VOZILA

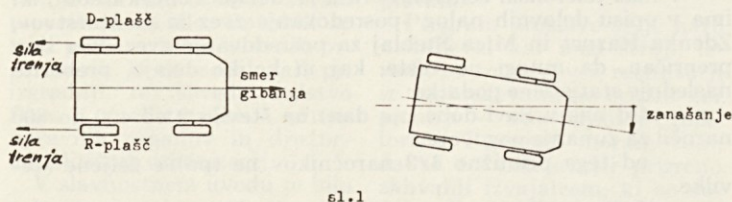
Obnašanje vozila na cesti je v veliki meri odvisno od lastnosti pnevmatik. Velja pa tudi, da lastnosti vozila vplivajo na delovanje pnevmatik. Namen naslednjih sestavkov je prikazati to medsebojno odvisnost. V njih si bomo ogledali vožnjo naravnost, pojave, ki nastanejo pri vožnji v ovinku, vplive oprijema in vzroke obrabe plaščev.

1. VOŽNJA NARAVNOST

Ko se peljemo z vozilom naravnost, si običajno niti ne predstavljamo, kakšni pojavi spremljajo našo vožnjo. To velja še zlasti takrat, ko je vozilo v dobrem stanju in pravilno opremljeno z ustreznimi pnevmatikami. Tako kot se vrednosti zdravja zavedamo šele takrat, ko zbolimo, se tudi dogajanje med vožnjo zavedamo šele takrat, ko je z našim vozilom nekaj narobe.

a) Najprej si oglejmo vpliv pnevmatik na zaviranje pri vožnji na ravni cesti.

Kadar je z vozilom vse v najlepšem redu, pri zaviranju nimamo posebnih težav, če smo le pravočasno pritisnili na zavoro. Če pa imamo nepravilno montirane pnevmatike, nas lahko močno zanaša. Nepravilno montirane pnevmatike imamo takrat kadar imamo pnevmatike različne konstrukcije na isti osi, naprimer, če je na zadnjem desnem kolesu radialni plašč, na zadnjem levem pa diagonalni plašč. Kaj se dogaja med zaviranjem? Med cesto in plaščem se pojavi trenje, ki zaustavlja vozilo. Ker pa radialna pnevmatika povzroča približno za tretjino večje trenje kot diagonalna, prične vozilo zanašati. Razmere prikazuje sl. 1.

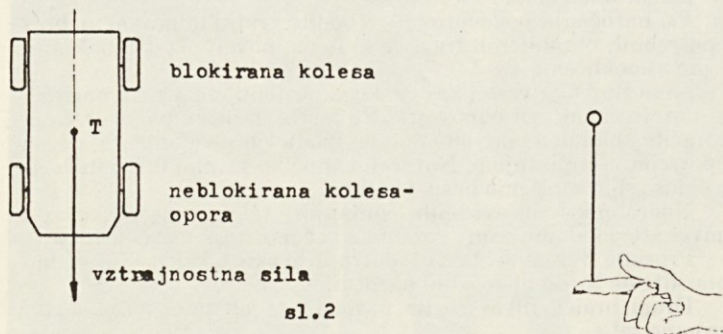

sl.1

Enake motnje pri vožnji nastanejo, če ima en plašč na osi letni profil, drugi pa zimski profil. Da so te motnje lahko nevarne, dokazuje tudi to, da je opremljanje vozila na isti osi z različnimi plašči tudi z zakonom prepovedano: »Pnevmatike na isti osi vozila morajo biti enake glede na vrsto (poletne, zimske), tip (radialne, diagonalne in s križnimi pasovi), nosilnost in dimenzije (Pravilnik o napravah, opremi, dimenzijah in skupnih težah vozil v cestnem prometu, čl. 61, 2.odst., Uradni list SFRJ št. 20/1978).

V navedenem primeru smo obravnavali zaviranje, ko so se vsa kolesa še vrtela, ali drugače povedano, še niso blokirana. Drugačne težave pa se pojavijo, če se eno ali več koles zaradi premočnega pritiska na pedal in pregledkega vozišča preneha vrteti. Za blokirano kolo je značilno, da ima slabši oprijem z voziščem in ga hitro zanese postrani.

Če blokirata zadnji kolesi, bo zadnji del vozila zanašalo. To si lahko ogledamo na sl. 2, kjer je prikazana tudi sila vztrajnosti. Ko zadek malo zanese, bo ta vztrajnostna sila povzročila, da se bo vozilo zasukalo, če ne bomo tega uspeli s krmilom preprečiti. Z odklonjenim vozilom se zgodi isto, kot s kroglico, pritrjeno na navpični palici. Če pride do odklona, bo kroglica težila k tlu in le naše akrobatske sposobnosti, s katerimi premikamo nasproti konec palice, lahko to preprečijo.

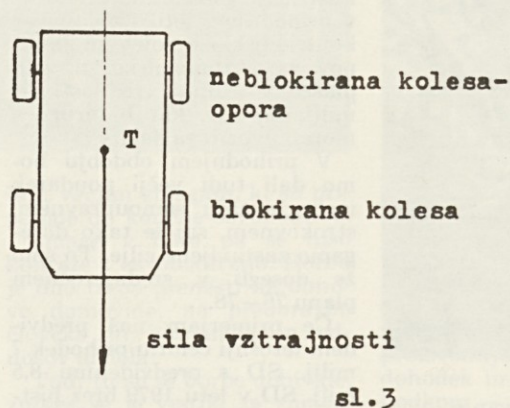

sl.2

Razmere pri blokiranih sprednjih kolesih prikazuje sl. 3. Tu vidimo, da ima vozilo oporo v zadnjih kolesih. Odklon vozila bo vztrajnostna sila sama skušala odpraviti in vozilo bo obdržalo

smer gibanja. Tudi te razmere nam najbolj nazorno prikaže na palici obešena kroglica. V tem primeru je kroglica na spodnjem koncu palice in se po odklonu sama povrne v prvotno lego, kot prikazuje sl. 3.

Iz obeh primerov lepo vidimo, da bomo z vozilom, ki ima blokirani zadnji kolesi, sicer še lahko krmarili, težje pa bomo obvladali vozilo, da se ne bo na vozišču zasukalo. Z blokiranimi sprednjima kolesoma pa bomo popolnoma izgubili sposobnost

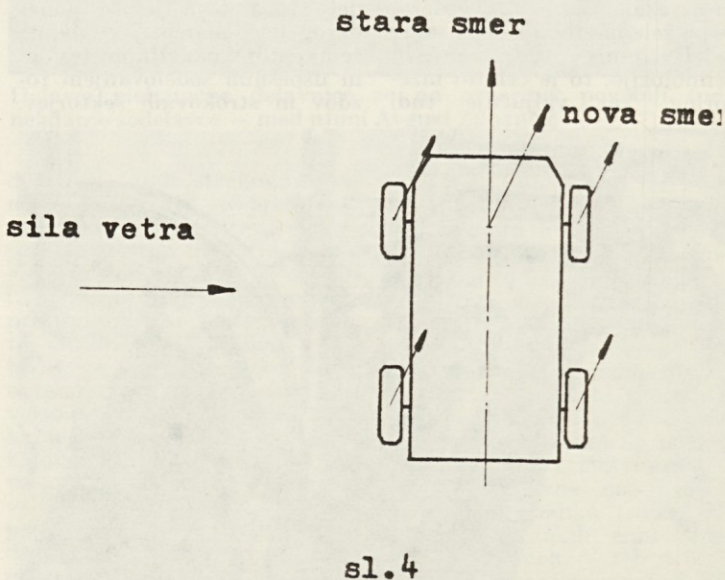

sl.3

krmarjenja, vendar se vozilo ne bo sukalo na cesti, temveč se bo gibalo premočrtno. Glede na dejstvo, da praviloma zaviramo na ravnem delu vozišča, so blokirana sprednja kolesa ugodnejša. To izkoriščajo tudi nekateri proizvajalci avtomobilov, ki preizkušajo zavorne učinke pnevmatik. Popolnoma izklopijo zavore na zadnjih kolesih, nato pa z vso silo pritisnejo na zavorni pedal. Prednja kolesa blokirajo, zadnja pa vodijo vozilo, tako da ima v trenutku zaustavitve isto smer, kot jo je imelo v začetku zaviranja. Pri vozilih iz serijske proizvodnje sicer ne bomo odklopili zavor zadnjih koles, pač pa blokiranje zadnjih koles preprečimo z nastavitvijo delovanja zavor, s posebno elektronsko napravo in tudi z ustrežno montažo pnevmatik za vozilo.

Ustrezna montaža pomeni, da kadar opremljamo vozila z radialnimi in diagonalnimi plašči, damo radialne plašče na zadnjo os ne glede na vrsto pogona vozila. To predpisuje tudi ETRTO (Evropska tehniška organizacija proizvajalcev pnevmatik in platišč), nemški zakoni pa so še ostrejši in zahtevajo na vseh štirih kolesih popolnoma enake plašče. Za te zahteve pa so še važnejši vzroki. Enega si oglejmo v naslednjih vrsticah.

b) Zasledujemo dogajanje z vozilom, ki vozi naravnost, na bok pa mu piha veter. Zaradi elastičnosti plaščev se bo vozilo pričelo gibati v novi smeri, ki oklepa s prvotno smerjo nek kot poševnega teka.

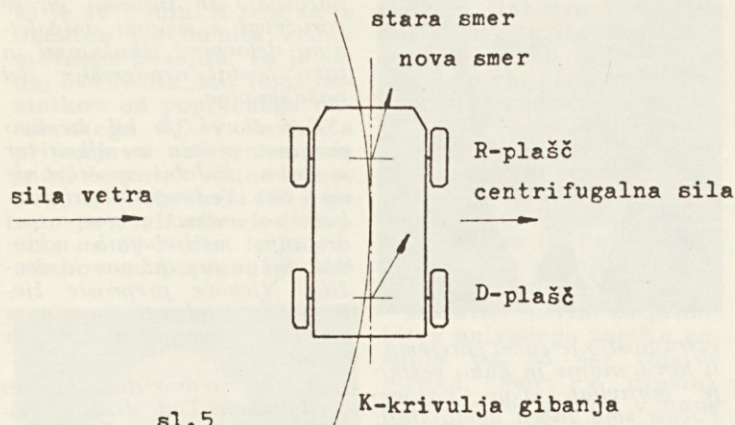

sl.4

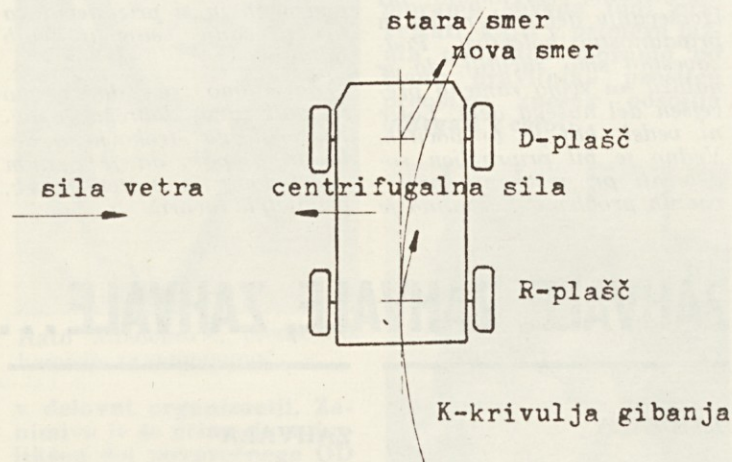
Kadar pa bi opremili vozilo na sprednji osi z radialnimi plašči in na zadnji osi z diagonalnimi plašči, bi bil ta kot poševnega teka za obe osi različen. Prednja os bi imela manjši odklon kot zadnja, to pa bi povzročilo, da bi se vozilo pričelo gibati po krivulji K.

To gibanje pa bi povzročilo še dodatno centrifugalno silo, ki bi delovala v smeri vetra. Če bi hoteli obdržati smer voženja, bi morali neprestano popravljati smer vozila (sl. 5)

Če pa bomo opremili vozilo na prednji osi z diagonalnimi plašči in na zadnji osi z radialnimi plašči, bo kot poševnega teka prednje osi večji kot pri zadnji osi. Posledica tega je, da dobi krivulja K obratno smer, enako tudi centrifugalna sila. Zaradi obratne smeri bo centrifugalna sila uničevala silo vetra in vozilo bomo znatno lažje obvladali (sl. 6).

sl.5

sl.6

Iz navedenih treh primerov vidimo, zakaj morajo biti v primeru mešane pnevmatike (2 radialna in 2 diagonalna plašča) na zadnjih kolesih vedno radialni plašči, ne glede na vrsto pogona vozila.

V tem sestavku smo si ogledali, kaj vse se lahko dogaja z vozilom, če ni opremljeno z ustreznimi plašči. Iz navedenega še ne sledi, da bomo zaradi napačno opremljenega vozila že pri 10 km/h izgubili oblast nad vozilom. Je pa gotovo, da bomo z napačno opremo povzročili nesrečo že, ko je s pravilno opremo še ne bi. To pa je zadosten razlog, da tem vprašanjem posvetimo več pozornosti.

Branko Markun

NOVICE

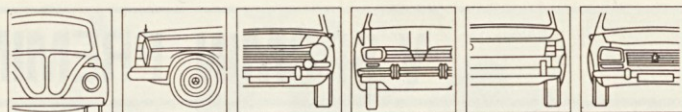
2. Akumulator z litijevimi elektrodami — Strokovnjaki inštituta »Maks Plank« pri Stuttgartu preizkušajo nov akumulator, ki bo imel namesto svinčenih litijeve elektrode. Novi akumulator bo v primerjavi s svinčnim lahko shranil sedemkrat več električne energije in bo manj občutljiv na temperaturne spremembe. Njegova cena bo enaka kot cena svinčenega akumulatorja.

Avto magazin, Ljubljana, 12, 21, 17. okt. 1978,

3. Zaščitna obleka iz poliamidnih vlaken — Zaščitna obleka iz aromatičnih poliamidnih vlaken »Nomex III« firme »Du Pont« je težko vnetljiva in je slab toplotni prevodnik. Toplotna izolacija je povečana, zato ker se vlakna zgostijo za 60 % zaradi toplote. Tudi po večkratnem pranju obleka ne izgubi teh lastnosti. Proizvajalec je firma »Marquardt und Schulz«, 300 Hannover, Zah. Nemčija.

Ekonomsko politika, Beograd, 28, 1382, 25. sept. 1978, 48

4. Na Irskem so izdelali nov gradbeni material, katerega sestavni del so stari avtoplašči.

SEJEM AVTO MOTO ŠPORT 1978

V torek, 28. novembra, so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani svečano odprli tretjo razstavo AVTO MOTO ŠPORT. Razstava, ki jo je prejšnje leto obiskalo preko 80.000 ljudi, je bila odprta vsak dan do 3. decembra 1978.

Prejšnji dve razstavi sta bili namenjeni predvsem predstavitvi tujih športnih in dirkalnih avtomobilov, zato je bilo tudi zanimanje obiskovalcev veliko. V letošnjem letu so spremenili zamisel razstave predvsem zaradi pomanjkanja denarja, saj so bili stroški najemnine dirkalnih avtomobilov za naše razmere izredno visoki in neopravičljivi, še večji pa so bili stroški dnevnice za voznike formul, ki so bili na razstavi prisotni kot »poslastica« za navdušence te zvrsti športa.

Letošnjo razstavo je s pomočjo Gospodarskega razstavišča organiziral Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Tako je letošnja razstava poleg vzgojno preventivnega značaja imela tudi pedagoško vzgojni značaj, ki so ga dopolnili izdelki različnih proizvajalcev avto-moto opreme, učil in igrač, ki se navezujejo na varnost in vzgojo v cestnem prometu.

Hala C je bila rezervirana za navtiko, ki naj bi zapolnila vzrel, ki je nastala zaradi spre-

menjene zamisli razstave. Obiskovalci so si lahko ogledali najnovejše dosežke domačih proizvajalcev čolnov, jadrnic in izvenkrmnih motorjev.

Paviljon Jurček je bil namenjen muzejskim primerkom vozil Tehničnega muzeja iz Bistre pri Vrhniki in izdelkom mladih ustvarjalcev s tehničnega področja.

Razstava časovno ni bila organizirana najbolj posrečeno, saj je bila odprta med prazničnimi novembrskimi dnevi in je zaradi tega niso videli šolarji in dijaki, katerim je bil namenjen pretežni del razstave.

Naša delovna organizacija je razstavljala v hali A. Razstavljala sta tozdr Tovarna avtopnevmatike Sava Semperit z asortimanom potniških in tovornih avtoplaščev z jekleno karkaso oz. pasom in tozdr Gumeno tehnični izdelki z asortimanom plaščev za dvokolesa BLISK smo razstavili, ker omogočajo uporabniku večjo varnost pri vožnji ponoči, saj pas na bloku plašča ponoči odbija svetlobo in je viden do 150 metrov daleč.

Razstavni prostor je bil lično in zanimivo urejen. Štand je izdelala naša mizar-ska delavnica, načrte zanj pa oddelek za odnose z javnostjo. Na sejmu je bil ves čas prisoten tehnični svetovalec TAP tov. Močnik, ki je obiskovalcem sejma poleg reklamnega in prospektnega materiala nudil strokovne nasvete glede nakupa ustreznih pnevmatik. V kratkem razgovoru po končanem sejmu je tov. Močnik povedal, da je bilo zanimanje obiskovalcev, med katerimi je bilo precej vulkanizerjev, avtoprevoznikov in predavateljev, za našo pnevmatiko izredno veliko. Obiskovalci so se zanimali tudi za dimenzije avtoplaščev, ki jih še ne izdelujemo, za serijo 70 in za potniške bytilne zračnice. Veliko število voznikov osebnih avtomobilov zelo malo ali skoraj nič ne ve o vzdrževanju pnevmatik, polnilnem pritisku v pnevmatiki, še manj pa o prednostih radialne jeklene pnevmatike v primerjavi z radialkami, zato so jim bili nasveti in informacije dobrodošli.

Udeležba naše delovne organizacije na sejmu AVTO MOTO ŠPORT je bila upravičena, kar je potrdil tudi obisk in zanimanje obiskovalcev za razstavljene proizvode.

RH

Imenujejo ga Tedburn in je oblikovan kot opeka. Je lahek, nezdroljiv, trdnjši kot cement in ga lahko žagamo. Novi material ima dobre izolacijske lastnosti in je cenejši kot beton.

Gummi Asbest Kunststoffe, 31, 6. junij 1978, 474

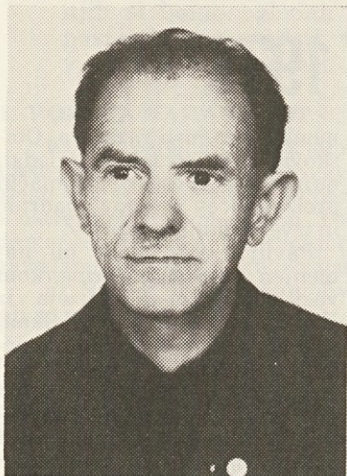
5. Continental je izdelal stenske obloge, ki naj bi bile odlična zvočna izolacija. Narejene so iz starih avtoplaščev, kar je pomemben prispevek k varstvu človekovega okolja.

Wirtschaftliche Dokumentation, 15. sept. 78, 15

6. Tovarna sintetičnega kavčuka v Jugoslaviji — Rafinerija nafte v Sisku bo do leta 1981 zgradila obrat za izdelavo sintetičnega kavčuka. Proizvajali naj bi ga po Goodrichovih licencah. Letna kapaciteta naj bi bila približno 40.000 t letno.

Wirtschaftliche Dokumentation, 18, 13. oktober 1978, 4

V SPOMIN PREMINULIM SODELAVCEM

PAVLU PETERNELJU

Težko nas je prizadela vest, da ti je mučna bolezen pretrgala nit življenja. Še posebej zato, ker si premalo časa živel v miru in v skromnem blagostanju. Tvoja mladost je bila trdna in trpka, saj si moral začeti delati v najzgodnejši mladosti in najtežja dela. Prav zaradi tega si se priključil delavskemu gibanju in se udeležil velike tekstilne stavke leta 1936.

Ko je okupator preplaval našo deželo, si se ti in vsi tvoji domači vključili v OF, v vaši hiši so se zadrževali borci, kurirji in obveščevalci. Leta 1944 si se pridružil partizanom Vojkove brigade, udeležil si se vseh njenih bojev. V Savi si bil osem let in poznali smo te kot vestnega delavca in dobrega tovariša.

V imenu organizacije Zveze borcev in kolektiva Save

Slava ti!

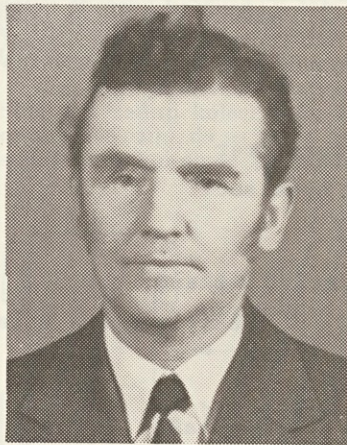
Kruta resnica je tako nepričakovano udarila med nas, da se ne moremo sprijazniti s tem, da ga ni več. Vsaka izguba človeka je boleča, še hujša pa je bolečina, če smrt nenadoma iztrga iz življenja človeka, ko je na vrhuncu ustvarjalne moči. Franc Mali je s svojo življenjsko močjo in delovnimi izkušnjami dal Stiskanim izdelkom svoj pečat, njegovo delo pa je v dolgih letih neopazno postalo neločljivi del našega vsakdana, tako da je sedaj praznina na njegovem delovnem mestu čedalje večja in prepričanje, da je ne bomo mogli zapolniti, čedalje močnejše.

Tovariš Franc je prišel v Savo pred 18. leti. Ves čas smo ga poznali kot poštenega človeka, vestnega in marljivega sodelavca in najboljšega prijatelja. Že v najzgodnejši mladosti se je srečal z velikimi težavami. Kot 14-letni fant je spoznal vse krutosti vojne, dve leti kasneje se je to trpljenje še povečalo z izgnanstvom z domače zemlje v internacijo. Po vojni ga je doma čakala opustošena domačija in trdo delo, vendar pa je s svojo delavnostjo in pogumom premagoval tudi te težave in si kmalu ustvaril svoj dom in družino. To trdo življenje v mladosti ga je napravilo takšnega, kot smo ga poznali: poštenega, marljivega, trdnega in pogumnega, vedno pripravljenega pomagati komurkoli. Ko je prišel trenutek neodločljivega slovesa, dragi Franc, tvoji sodelavci ne moremo drugega, kakor, da se ti zahvalimo za vse, kar si nam s svojim delom dal in da ti obljubimo, da bo tvoj lik za vedno ostal v našem spominu.

Tvoje delo bo mladim rodovom svetel vzgled in vzpodbuda in kdor v življenju doseže to, gotovo ni živel zaman.

ALOJZU KRČU

Tragično je preminil naš sodelavec Alojz Krč. Ob taki priložnosti je navada, da najdemo nekaj toplih besed in se tako oddolžimo spominu na umrlega in se mu zahvalimo za vse. Tako se tudi mi skušamo oddolžiti in zahvaliti Alojzu, našemu sodelavcu, tovarišu in prijatelju. Lojze je prišel k nam v razvoj, v oddelek za meritve, po skoraj petdesetih letih trdega in garaškega življenja, v njemu popolnoma novo delovno okolje. Začetek je bil rahlo okoren in težak. Toda kaj kmalu smo opazili, s kakšno voljo in

uztrajnostjo je začel sprejemati novo znanje in kako vestno je opravljal svoje naloge. Počasi smo začeli ugotavljati, da nas vse prekaša s svojo marljivostjo, spretnostjo pri izvrševanju delovnih nalog in pripadnostjo kolektivu. Podzavestno smo začutili, da je naložil na svoja ramena precejšen del našega dela. Lojze ni vedel, kaj je to počitek. Vedno je bil pripravljen sodelovati pri reševanju proizvodnih problemov, uztrajno je

opozarjal na napake in pomanjkljivosti, ki jih je opazil v proizvodnji in bil pripravljen pomagati z nasveti in delom. Njegovo znanje je naraščalo in uspešno ga je združeval s svojimi dolgoletnimi delovnimi izkušnjami in tako postal nepogrešljiv del naše skupine.

Kot človek je bil izredno preprost, pošten in odkrit ter si tako pridobil spoštovanje vseh nas. Vedno je bil pripravljen na odkrit pogovor pri urejanju medsebojnih odnosov. Bil je vez, ki nas je držila. Njegove preproste življenjske modrosti so nam večkrat pomagale iz stisk in težav.

Bil je izredno družaben in gostoljuben. Tudi družbenopolitičnega življenja ni zane-marjal. Delal je na več področjih in si prizadeval za uredničenje samoupravnih odnosov.

Zavedamo se, da nismo izgubili samo dobrega in nepogrešljivega strokovnega delavca, ampak, da je z njim odšel dober in pošten človek, prijatelj in tovariš.

ZAHVALE, ZAHVALE, ZAHVALE...

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem, tozda Lovski material in embalaža se iskreno zahvaljujem za lepo poročno darilo.

Mandica Ašanin

ZAHVALA

Imam prijetno dolžnost, da se v imenu upokojencev tovarne Sava zahvalim za vse, kar ste nam pripravili, ko smo obiskali tovarno.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dobrega moža, očeta Lojzeta Krča, se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem RTI, operativne priprave UU, sindikalni organizaciji za govor in pevce in članom Aktiva invalidnih delavcev za darovane vence, izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Družina Krč

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz Velopnevmatike in drugim za izredno lepo darilo in jim še vnaprej želim mnogo delovnih uspehov.

Pavla Belcijan

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem Klinastih jermen in Transportnih trakov se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti draga očeta.

Beti Jenko

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta, se vsem sodelavcem Finančne službe zahvaljujem za pozornost in izrečeno sožalje in podarjeni venec.

Vika Cvetkovič

FRANCU MALIJU

Globoko nas je pretresla vest, da smo za vedno izgubili sodelavca Franca Malija.

SAMOPOMOČ V SAVI

Obliko samopomoči v Savi poznamo že od oktobra 1960, torej obstoja že 18 let in bo kmalu praznovala obletnico. Letos smo pri organizaciji samopomoči uvedli nov prispevek za članarino, ki je 40 N din. S tem se je občutno spremenila višina možnega posojila. Ta je sedaj 5000 N din, kar je 82 odstotkov od povprečnega oktobrskega OD v Savi. Za primerjavo naj povem, da je bil odstotek višine samopomoči v februarju 1974, ko smo povišali znesek članarine na 20 N din, le 74 odstotkov od povprečnega OD

Rato Mladenovič, predsednik komisije za samopomoč

v delovni organizaciji. Zanimiva je še primerjava količine del povprečnega OD je bilo 20 N din v februarju 1974. To je bilo 0,74 odstotkov. V oktobru 1978 pa je 40 N din članarine 0,66 odstotkov od povprečnega OD v Savi. Torej nižji prispevki za višje posojilo. Seveda ne velja ta primerjava za vsa obdobja samopomoči. Tako se je do danes nabralo na račun blagajne samopomoči 2914661 N din ali več kot 291 S milijonov. Seveda so vsa ta sredstva stalno v obtoku pri članih organizacije samopomoči, kot oblike posojil. Zato bi bilo zanimivo pregledati obseg posojil za mesece, ko smo začeli odobravati najvišjo obliko samopomoči. Tako je od maja do vključno novembra prejelo samopomoč 1125 prosilcev. Razdeljenih je bilo 426.800.000 S din. Zneski, ki so jih člani prejeli, pa so bili na komisiji razdeljeni takole: 115 članov je dobilo po 5000 N din, 170 po 45000, 431 po 4000, 191 po 3500 in 218 po 3000 N din in manj. Zanimiv je tudi povprečni znesek posojila, odšteti so seveda prosilci, ki so prosili za 3000 N din in manj. Tako je za vse mesece dobilo 941 prosilcev po-

prečno po 4075 N din posojila.

Za boljše razumevanje moram naštet in opisati kriterije, po katerih komisija določa višino zneska posojila. Glavni merili sta dolžina članstva v organizaciji in število že vzetih posojil. Tako dobijo vsi člani do vključno 1963. leta najvišji znesek posojila, člani do vključno leta 1969 ali 1970 (to je odvisno od višine vsote, ki se razdeljuje) po 4500 N din, člani po letu 1970 pa 4000 N din. Le članom od leta 1977 ali 1978 se odobravajo posojila v zneskih 3500 in 3000 N din.

Dodatna merila za pridobitev najvišjega zneska posojila pa so še: rojstvo otroka, smrt v družini, zdravljenje, selitev v novo stanovanje ali hišo, poroka in podobno. Te podatke moramo seveda tudi preverjati, kajti v primeru lažnih podatkov moramo po členu pravilnika prosilcu preostali znesek posojila odtrgati v celoti.

Marija Jereb vodi vse delo pri samopomoči

Obljuba dela dolg, pravimo, in na konferenci sindikata je bilo obljubljen, da bodo nižji zneski veljali le toliko časa, dokler se v skladu samopomoči ne bo nabralo dovolj sredstev. Tako lahko po izračunih trdimo, da se bodo že od januarja 1979 zneski posojil občutno povečali, o vsaki spremembi pa vas bomo še vnaprej obveščali. V primeru, da bi kdo želel še kakšno dodatno informacijo, so vam člani komisije vedno na voljo. Vsi namreč želimo, da bi organizacija samopomoči še živela z nami in rabila namenu, za zaradi katerega je bila tudi ustanovljena.

KAJ, KDO, KOLIKO ...

Če pregledamo pokrivanje področij z informacijami, zdaj, ob koncu leta, žal opazimo tudi nekaj belih lis. O marsičem bi morali pisati, pa nismo ali pa smo premalo, marsikje smo šli premalo v globino, določene informacije smo objavljali prevečkrat. Ker velja tudi za nas, da je »bolje pozno kot nikoli«, smo vam za zadnjo številko Save v letošnjem letu pripravili nekaj zanimivih informacij, ponekod samo statističnih podatkov, pa tudi opise zanimivih primerov iz življenja in dela Savčanov.

Nikakor ne mislim, da je to vse, kar se je dalo dobiti in s tem prav gotovo ne bomo pokrili belih lis. Zdi pa se mi, da boste mnogi te informacije bolj pozorno prebrali — kot pa cele časopisne strani. Torej ...

KOLIKO IN KAKŠNE POKLICE IMAMO V SAVI

VS — DIDM

dip. inženir strojništva
dipl. inženir organizacije dela
dipl. inženir elektrostroke
dipl. filozof
dipl. inženir kemije
dipl. inž. gradbeništva — arh.
dipl. varnostni inženir
dipl. psiholog
dipl. inženir agronomije

dipl. ekonomist
dipl. prometni inženir
dipl. inženir tekstilne tehnol.
dipl. pedagog
dipl. inž. fizike
dipl. pravniki
dipl. socialni delavec
dipl. sociolog

VIS — IDM

komercialist
prometni inženir
varnostni inženir
gradbeni inženir
filozof
inženir kemije
oficir milice, JLA
rekreator

ekonomist
elektroinženir
inženir strojništva
predmetni učitelj
inženir org. dela
pomorski inženir
inž. gumarske tehnologije
gasilski inženir

inž. živilske tehnologije
višji upravni delavec
novinar
inž. matematike

knjižničar
socialni delavec
politilog
pravnik
pilot

SS — TDM

ekonomski tehnik
administrativni tehnik
gradbeni tehnik
prometni tehnik
tekstilni tehnik
gumarski tehnik
usnjarski tehnik
gasilski tehnik
oblikovni tehnik
pomorski tehnik

strojni tehnik
elektrotehnik
lesni tehnik
sanitarni tehnik
komercialni tehnik
kemijski tehnik
miličnik
medicinska sestra
gozdarski tehnik
rudarski tehnik

SS — VKV

delovodja avtomehanske stroke
elektrodelovodja
VKV strojni ključavničar

strojni delovodja
gumarski delovodja

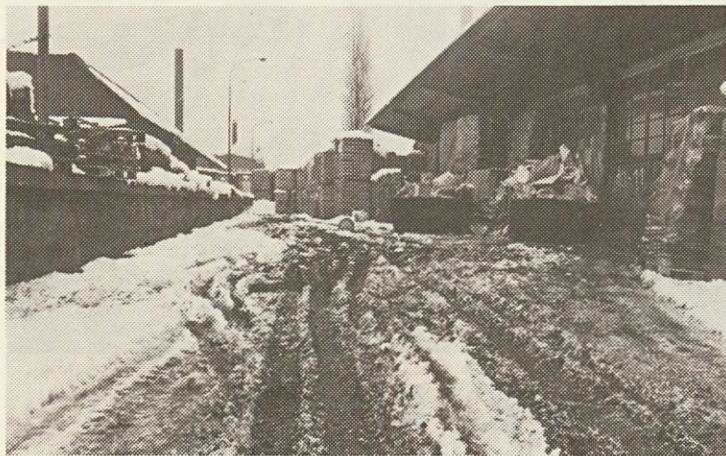
KV — PD 111

gumar
administrator
strugar
KV gostinski delavec
KV usnjarski delavec
strojni ključavničar
frizer, brivec
šivilja
vrtnar
šofer
vodovodni inštalater
orodjar
graver
rezkalec
brusač

(Nadaljevanje na 24. strani)

DA NE BOSTE MISLILI ...

... da smo mi drugačni!

Gotovo ste mnogi ob letošnjem prvem snegu izrekli ostre kritike na račun nespluženih in neočiščenih cest. In da ne bi bili mi, v Savi drugačni, smo se solidarno (sic) pridružili slovenskim (čisto vsem zares ne) cestarjem: pol leta je ležal pokvarjen in zanemarjen naš plug ob tehnični hali. Ko je začelo snežiti, pa »šafle« v roke. Viličarji in ostala vozila — kakor veste in znate.

... da nimamo prostora!

O ja, imamo ga. Le vprašanje je, čigava je pravzaprav naloga surovine spraviti pod streho, v **skladišče**.

... da ne mislimo na vas?!

KAJ DELAJO V RAZMNOŽEVALNICI

V prvih devetih mesecih letos je bilo v razmnoževalnici narejenih 231.000 xerox fotokopij, ciklostirano 658.000 listov A4 formata, 121.000 fotokopij na OEC, razmnoženo na offset OCE stroju 1.040.000 listov A4 formata in izdelano na OCE 3200 matric.

Pripomniti velja, da so to številke listov in ne tiska, in ker so določene informacije tiskane na obeh straneh listov se ta številka (ciklostil, OCE, ofset) poveča za okoli 35 odstotkov, česar pa trenutno ne vidimo v naši evidenci dela. Omenjeni podatki so evidentirani v FRS in tudi od tu črpani za to poročilo.

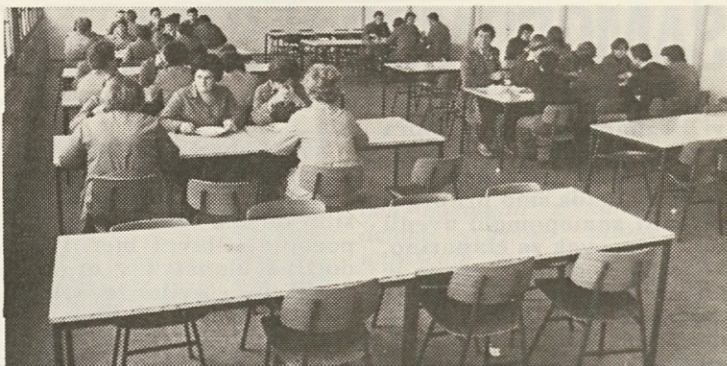
Nov stroj je v času, ko je tiskar nastopil delovno raz-

merje, razmnožil 630.000 listov formata A3. Evidenca je na razpolago v oddelku. Če upoštevamo, da smo šele pred dobrim mesecem kompletirali celotni postopek (prej smo bili odvisni za izdelavo filmov in plošč od prihodka in DU) vidimo, da delo poteka po planu in potrebah delovne organizacije.

Zastojev — vsaj večjih ni, kljub velikim težavam z nabavo rezervnih delov in tudi z repro materialom.

Poleg navedenega opravljamo tudi usluge SIS, FRS, Živilom Kranj na rezalnem stroju, vežemo bloke, zlagamo razne materiale, opravljamo montaže in druga dela.

J. Jereb

POPREČNA MESEČNA PORABA ŽIVIL V DELAVSKI RESTAVRACIJI

Meso in mesni izdelki

Junčje meso	1.300 kg
Telečje meso	—
Svinjsko meso	700 kg

Poltrajni proizvodi

Šunka v črevu	400 kg
Dravska, ljublj. salama	250 kg
Šunkarica salama	60 kg
Pečenice	400 kg
Kranjska klobasa	480 kg
Gorenjski želodec s kašo	350 kg
Ostale salame	380 kg
Hrenovke, safalade	890 kg
Perutnina: piščanci	600 kg
Drobovina: jetrca,	300 kg
Sveže ribe	400 kg

Suhomesnati izdelki

Suh vrat brez kosti	1.000 kg
Suha svinjska rebrca	600 kg

Olje	2.200 kg
Kis	1.000 l
Čaj	7.000 l
Sladkor	500 kg
Fižol v zrnju	1.400 kg
Kava	400 kg

(trenutno smo en teden brez nje)

Alpsko mleko	850 l
Jajca	35.500 kom
Kruh	12.500 kg
Žemlje	11.000 kom
Sadje	1.500 kg
Solata	2.000 kg

Pijača

Sokovi	2.000 l
Malinovec	300 l
Deit	4.500 l
Radenska	7.000 l

Mesečno podelimo 88.000 toplih in hladnih obrokov (dnevno 3830), promet v bifejih za hladne napitke in jedi pa znaša mesečno 450.000 dinarjev (20.000 din dnevno).

Štefka Gabrič

					FOSFOR	LITERAR- NO DELO	KAJNOV BRAT	STENA	NABAVNI SEKTOR	MESTO V ANGLIJI (FONET.)	PREDLOG	PRIJAVA ZA MERJ. JAKOSTI EL. TOKA	TUJA ZNAMKA MOTORJEV	NAŠA ARMADA	VULKAN NA SI- CILJI
					PRINOD V GOSTE						GORA FILM, NAGRADA				
					STRD				VISOK Ž. GLAS MEDMET						
					ALUMINIJ PERZIJSKI VLADAR			TISKOVNI POSTO- PEK						AVSTRIJA PRENOSNI NALOG	
SESTAVILA: JELKA ŠTULAR	KITAJSKO ZDRAV- LJENJE	POŠKOD- BA	VZKLIK PRI BIKOBOR.	KNJIN NOŽ SEKAČ (ORIG.)		*		POKRI- VALO NAŠI RAZGLEDI							D 727 JET
PRIJE- TEN VONJ						Š. ČRKA ABECEDJE	OPRTAČ SAMOGL.								
NAŠ STROJ (VALJAR- NA)										D	R	E	RODE VIDA ETILNI ALKOHOL		
KRAJ PRI POSTOJNI										VSEBINA POGOVORA IDOL					
PEČENIK ALOJZ			VODIK NASELJE V SRS							TOVARNA V BANJA LUKI					
URAN		ANTHONY EDEM ŽILA OD- VODNICA								HABŽAR- SKI PEŠNIK (FONET.)					
DEL STOPALA										13. ČRKA ABECEDJE		SEVER PEVEC MONTENO		TONA PEVKA UKRAJEN	
KABINA NA LADJI						NAŠ IZDELEK	ŽVEPLO RIMSKA 1000			PRAVOSL. PODOBE					
GLAS TROBEN- TE			HRANA ZA ŽIVALI PRVI SAMOGL.					OKOSTJE ŽVEPLO							
NERE- SNIČNA PREDSTAVA							OD A DO Ž RAJKO KOSELJ				METER LIRA		PRI- TR- DILNICA ŠIBA		HRIBOVEC
EGIPČ. BOŠ (AMON)			KRAJ NA J. ŠPANJE DRŽAVNA BLAŽAJNA					SODELAV- CA V IC IN FRŠ STAROŠR. POKRAJ.							
AR		PROSTOR ZA SENO PRALNI PRAŠEK						HUNSKI POGLAV. TROJANSKI TUNAK						KISIK PRAV TA	
 totra	RIMSKA 50 NAŠ IZDELEK		SOVRAŽ. ŽELEZA OKRASNA PTICA				LETNI GOZDNI POSEK VPIŠI ERQ					TOVARNA POSTOJNI VOLT			
LADRA RIMSKA 500					VLADIMIR ILJIČ - ULJANOV						UMETNO USNJE POLMER				
					VRSTA KEKSA BOR							NAŠ DO- BAVITELJ LITER			
 PLAČILNO SREDSTVO VOJSKA DRAŽAVNE VARNOSTI			ZASTAVA, PRAPOR								BRLOG ZA ZVERI (ANGL.)				

NAGRADNA SKANDINAVSKA KRIŽANKA

Ker je bil odziv na prejšnjo objavljeno križanko zelo velik, smo se v uredništvu odločili, da jo objavimo tudi v novoletni številki. Tisti, ki se boste lotili resno in rešitev poslali v

uredništvo, bomo z žrebom razdelili naslednje nagrade:

1. nagrada 150.— din
2. nagrada 100.— din

3. nagrada 50.— din
4. in 5. nagrada po 20.— din

Rešitve pošljite v uredništvo
Save do 15. januarja 1979.

OBISKALI SO NAS

1. in 2. decembra je bila v naši delovni organizaciji na obisku skupina sodelavcev iz Vulkana in člani sindikata delavcev Semperita iz Traiskirchena.

Obe skupini sta si ogledali potek proizvodnje in se zadržali na krajšem razgovoru v sejni sobi nove upravne stavbe. V razgovoru so sodelovali družbenopolitični in vodstveni delavci Save.

Vprašanja so bila zelo zanimiva, naši poslanci pa so se potrudili in izčrpno odgovarjali.

Obe skupini sta imeli organizirane tudi krajše izlete v Postojnsko jamo in Bohinj.

V soboto, 2. decembra, pa sta se obe skupini srečali na skupni večerji v hotelu Transturist.

Srečanje je bilo pristrčno in sproščeno. Ob slovesu smo si obljubili da se bomo še srečali in še poglobili naše sodelovanje.

Semperitova delegacija v sejni sobe nove upravne stavbe.

Skupina sodelavcev iz Vulkana med ogledom proizvodnje

SAVSKI GASILCI OPOZARJAJO

Spominjam se nekaj let nazaj, ko sem bil še aktivni gasilec v Savi, in sem na demonstrativnih vajah z ročnimi gasilskimi aparati vedno opozarjal tudi na nevarnost požarov v tovarni. Sodelavcem sem govoril tudi o nevarnostih požarov v stanovanjih.

Ker se bliža huda zima, ne bo odveč, če omenim vzroke za nastanek požarov v stanovanjih. Največkrat se vnaejo predmeti v stanovanju: različni kosi pohištva, ki so postavljeni blizu peči ali druge kurilne naprave. Takšni požari se dogajajo večinoma v zimskem času, zaradi močnega ogrevanja različnih kurišč. Tudi zaradi električnih naprav, kot so pečice, likalniki, električni grelci in podobno, ki so jih uporabniki pri odhodu zdoma pozabili izključiti, je nastalo že mnogo požarov. Taki požari so že bili tudi pri Savčanih, ko je delavka prala svojo haljo z bencinom, s tem pa povzročila požar, ki so se mu pridružile še telesne poškodbe. Zato savski gasilci vedno opozarjajo na previdno ravnanje s takimi snovmi, še posebej pa v tednu požarne varnosti.

Ivan Petrič

TATVINE V SAVI V LETU 1978

1. V letu 1978 je bilo prijavljenih 25 tatvin orodja in drugih pripomočkov za delo.

Oddelek za zavarovanje DO je v sodelovanju z organi milice ugotovil, da je do navedenih tatvin prišlo večinoma zaradi neodgovornosti odgovornih delavcev v DO (npr.: orodje ni bilo zaklenjeno ipd.).

2. V letu 1978 je bilo 45 prijavljenih tatvin iz garderobnih omaric. Tatvine so bile večinoma vlomne. Oškodovanci pa so prijavili tatvine denarja, ur, čevljev, obleke in podobnega.

3. 20. primerov tatvin na parkirnih prostorih. Oškodovanci so prijavili tatvine motornih koles, delov mo-

tornih koles, rezervne avtomobilske gume, dele motorjev (vplinjač) in svetlobna telesa. Ugotovljeno oz. prijavljeno je bilo tudi 16 primerov prijav poškodbe parkiranih avtomobilov.

Oddelek za zavarovanje DO ugotavlja, da so se tatvine v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšale za več kot 50 odstotkov.

Kljub temu pa nam kar 45 primerov tatvin med sodelavci iz garderobnih omaric ni v čast. S skupnimi močmi bi morali preprečiti tudi takšne primere.

Ob tem se oddelek za zavarovanje DO lepo zahvaljuje vsem Savčanom, ki so sodelovali pri odkrivanju storilcev kršitev. S tem so dokazali, da se zavedajo svoje vloge v okviru družbene samozaščite.

Blaž Studen

SREČANJE UPOKOJENCEV

Dne 16. novembra 1978 smo imeli upokojenci Save in člani Društva upokojencev Senčur skupni izlet po Dolenjski.

Bilo je mrzlo jutro, ko smo odhajali iz Kranja, vendar smo bili izletniki dobro razpoloženi.

Ker na vsakem izletu obiščemo tudi kak znani kraj iz NOB, smo se tokrat ustavili pri Urhu. Urh je bil še ves meglen, siv in žalosten. Z enominutnim molkom smo se poklonili žrtvam, padlim na tem kraju. Ogledali smo si muzej, v katerem nam je zastajal dih pri pogledu na žrtve, ki so bile umorjene na tako gnusen in barbarski način.

Kar tiho in brez besed smo se odpeljali proti Litiji, kjer je bil kratek postanek. Šele tukaj je družba ponovno oživila. Iz

mrzlega jutra je nastal lep sončen dan. Gabrovka nas je pozdravila vsa sončna in lepa. Tam smo si ogledali tovarno sadnih sokov in žganih pijač. Po ogledu tovarne sta nas prijazna vodiča povabila na degustacijo njihovih izdelkov, posebej sta se prilegla brinovec in sadni sokovi. Po krajšem nakupu v njihovi trgovini smo nadaljevali pot v Sentjernej, kjer nas je čakalo izdatno kosilo. Ker nas je bilo za dva avtobusa, smo se povsod preveč zamudili, tako da nismo mogli obiskati še samostana Pleterje.

Veseli smo se vračali proti domu in med potjo sklenili, da bomo prihodnje leto še šli na izlete in da bo prvi tak izlet za dan žena v Portorož.

Francka Pajer

KAJ, KDO, KOLIKO ...

(Nadaljevanje z 21. strani)

kovač
rudar
elektromehanik
monter centralne kurjave
steklar
KV tekstilni delavec
KV petrokemijski delavec
krojač
KV voznik motor. vozil
KV PTT delavec
gasilec
knjigovez
kuhar
fotograf
mlekar

klepar, izolater,
varilec, vitalec, kalilec
brusilec
avtomehanik, avtoelektrikar
elektrikar
avtoličar

puškar
mizar, tesar
tkalec
pomožni skoblar
priučen usnjarski delavec
skladiščnik
konfektioner
brizgalec

kmetijski strojnik
KV gumar — izdelovalec pnev. dimnikar

čevljar
tapetnik
pleskar
zidar
voznik viličarja
telefonist
priučena kuharica
tehnični risar
vulkanizer
mešalec — predgrevalec

Minka Bajuk

KAKO IN KDAJ

S SLUŽBENIM AVTOM NA POT

Vozni park naše delovne organizacije šteje štiri osebnostne službene avtomobile. Uporabljajo se za prevoz sodelavcev na službena potovanja v domovini in tujini, prevoz tujih gostov ter za prevoz manjših pošilk, prevoze na letališče itd.

Avtomobile lahko uporabljajo sodelavci strokovnih sektorjev in tozdov. Avtomobilov vedno primanjkuje, saj je večina republiških organov v Ljubljani, kjer so vsakodnevni opravi in ni možno ustreči vsem potrebam.

Če nekdo želi službeni avtomobil, to sporoči v tajništvo glavnega direktorja. Praviloma je to direktor sektorja ali vodja tozda. V tajništvu dobi odgovor, ali je prevoz možno dobiti ali ne. Zaželeno je, da se daljše vožnje naročijo vsaj nekaj dni prej, seveda, če je to možno. Za vožnje v inozemstvo in daljša oz. večdnevna potovanja doma pa mora dati pristanek glavni direktor.

Pri razporejanju avtomobilov se pojavljajo vsakodnevne težave. Vsi moramo vedeti, da mora biti en avtomobil vedno in v vsakem primeru na razpolago generalnemu direktorju. Le-ta ponavadi dobi telefonski poziv in je treba takoj oditi na razne sestanke na banko, zbornico, izvršni svet, občino, ipd. Velikokrat se zgodi, da sta dva ali tudi trije šoferji doma, prosilec pa dobi odgovor, da avtomobila ni. V takem primeru so naročene vožnje in šofer ima do odhoda mogoče uro ali uro in pol časa. V tem času lahko opravi le krajšo pot do mesta, stare pošte, obrata IV., letališča, itd. Vsakodnevno je takih krajših voženj precej, kar pa je zaradi prometnih vozlov včasih težje izvečljivo. Nekaterim sodelavcem je težko dopovedati, da avtomobila ni na razpolago, čeprav je trenutno doma. Velikokrat se je že zgodilo, da je kdo naročil prevoz recimo ob 10. uri. Na nujno intervencijo in zagotovilo, da se do predvidene ure zagotovo vrne, je šofer ob 7. uri odšel na vožnjo. Ker pa se zaradi takih in drugačnih vzrokov ni vrnil do 10. ure, ko bi moral na naročeno vožnjo, je nastal problem. Nekateri se v takih primerih pritožijo glavnemu direktorju, drugi pa vso jezo stresejo v telefon, ne glede na to, kdo je na drugi strani. Velikokrat sem tarča hudih izbruho jeze in moram poslušati žaljivke in psovke, čeprav nisem kriva za razne nepredvidene težave.

Vsi uporabniki službenih avtomobilov bi se morali zavdati, da je tudi šofer človek. Včasih od njih zahtevamo nemogoče, kot npr.: ob 3. uri zjutraj se prične službena pot. Na cilj se prispe ob 13. uri. Službeni razgovor se zavleče do poznih večernih ur in po večerji je na vrsti pot domov. Na tak način šofer izgubi dve noči in včasih ostane tudi brez hrane. Takih primerov sicer ni veliko, so pa. Mnenja sem, da bi nekateri vseeno morali imeti malo drugačen odnos do šoferjev. Fantje so zelo potrpežljivi in težav ne potožijo velikokrat. Ker pa so, razen enega, trije avtomobili že precej izrabljeni, slabo voljo povzročajo tudi razne okvare avtomobilov. Ker jih vedno manjka, največkrat šofer nima časa, da bi avtomobil odpeljal na servis, ko ugotovi, da z njim ni vse v redu. Vsem pa je znano, kako je z našimi servisi. Avtomobil ostane nekaj dni v popravilu in spet so na vrsti očitki, da so avtomobili stalno v popravilu. Šoferji nimajo nikoli časa, da bi izkoristili svoj redni dopust, zato dopuste izrabljajo takrat, ko so avtomobili na servisu.

Za ilustracijo naj še povem, da so naši trije šoferji (četrti imamo od 1. novembra letos), v letošnjem letu prevozili okrog 170.000 km. Poleg voženj doma, so vozili po naslednjih državah: Avstrija, Italija, Švica, Zahodna Nemčija, Vzhodna Nemčija, Madžarska, Češkoslovaška; kljub temu, da so stalno na poti, niso povzročili nobene prometne nesreče in na avtomobilih po svoji krivdi niso imeli nobene škode.

Na koncu pa želim, da bi bili pri naročanju avtomobilov malo bolj obzirni in bi upoštevali dejstvo, da avtomobilov vedno in ob vsakem času ne more biti na razpolago, kajti naša delovna organizacija je že tako velika, da štirje službeni avtomobili nikakor ne morejo biti dovolj za vse potrebe in želje. Glede na vsakodnevne potrebe bo naš vojni park vsekakor nujno obnoviti in razširiti. A Čeferin

LJUBITELJI UGANKARSTVA, POZOR!

Številni savski reševalci križank in ugank pogosto sprašujete v uredništvo to ali ono o ugankarstvu. Nekateri med vami ste se tudi že poskušali v sestavljanju ugank — pa je večina odnehala. Oboji, reševalci in sestavljalci, imamo težave, ker strokovne literature o ugankarstvu pri nas skoraj ni bilo. Zdaj se je v naših knjigarnah pojavila brošura z naslovom Od uganke do uganke, v kateri je opis nastanka ter pojasnilo o sestavi in reševanju različnih ugank.

Prepričan sem, da bo knjižica mnogim med nami dobrodošel pripomoček in ker je poceni (60,— din) stopite v Mladinsko knjigo in jo kupite!

Jošt

PISMO

Spoštovani Savčani!

Iskreno se zahvaljujem vodstvu tovarne, celotnemu kolektivu, vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali, da je prišlo do tega sprečanja, do dne, ki ga ne bomo pozabili. Iskrena hvala prijaznim vodičem, ki so nas popeljali skozi obrate in nam prikazali ogromen napredek tovarne. Ponosni ste lahko na svoje delo, lepo in moderno tovarno, ki se danes ne da primerjati z nekdanjo tovarno, kjer smo imeli mračne prostore, izrabljene stroje, ko smo delali v težkih pogojih, brez tople malice. Po končanem delu so nas pred tovarno čakale lopate in krampi, da smo odšli naprej na udarniško delo.

Tudi upokojenci smo ponosni za vaše delo, vedno vam bomo hvaležni za vašo pozornost, za vsakoletni regres in za ta dan, ki ne bo nikoli pozabljen.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala in še mnogo delovnih uspehov.

Francka Pajer

»DRUŠTVO PLASTIČARA I GUMARACA« – KAJ JE TO?

Združenje strokovnjakov ne glede na profil in strokovno izobrazbo ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in uporabo polimernih materialov predstavlja interdisciplinirano organizacijo »Društvo plastičara i gumaraca« v Zagrebu.

Temoplasti (PVC, polietilen, poliamid itd), durplast (bakelit, aminoplasti, polierteni itd), elastomeri (različni kavčuki) zajeti z enim imenom – plimerni materiali so danes predmet dela ne samo kemikov in tehnologov, pač pa tudi fizikov, strojnikov, gradbenikov, agronomov, medicincev, ladjedelničarjev itd. Vsi ti strokovnjaki, zbrani v enem združenju, kot je »društvo plastičara i gumaraca« imajo možnost izmenjave izkušenj s področja plimernega inženirstva s ciljem izboljševanja in razširjanja proizvodnje, predelave in uporabe polimernih materialov.

Osnovna oblika tega delovanja med strokovnjaki so bila predavanja o problemih iz prakse. Organizirana so bila predavanja:

»Uporaba plastičnih cevi«, Temperiranje inekcijskih preš pri prešanju termoplastov, Identifikacija polimerov s tankoslojno kromatografijo, Plastika (kot gradbeni material, pravilna terminologija za področje polimernega inženirstva in drugo.

Sedanja oblika sodelovanja so enodnevna posvetovanja, kot so bila: »Ekstudiranje tubularnega filma, plastična folija v kmetijstvu, embalaža za živilske izdelke, inovacije in tehnične izboljšave v gumarski industriji«, kakšni naj bi bili obrati za inekcijsko prešanje termoplastov in drugo.

Večje prireditve združenja so simpoziji in seminarji. Organizirano je bilo 13 simpozijev in 5 seminarjev v obdobju od 1970. leta do danes.

Najbolj obiskani so bili trije Plastex simpoziji v času Zagrebskega velesejma leta 1973, 1975 in 1977, na katerih so tuji in domači strokovnjaki predstavili novosti s področja polimernega inženirstva, pa še dva

simpozija. »Degradaciji in stabilizaciji polimerov« za tem pa »PVC in njegova uporaba«, »Marketing pri razvoju proizvodnje in uporabe plastičnih materialov« in drugi.

V okviru združenja so organizirane strojne ekskurzije po minimalnih cenah (običajno je večdnevni aranžman nižji od cene letalske vozovnice).

Organizirani so bili obiski na razstave plastike in gume v Düsseldorf, Milano, Pariz, Birmingham, ter obisk letne konference ameriškega združenja plastičarjev (Society of Plastics Engineers) in različnih tovarn na vzhodni strani ZDA.

»Društvo plastičara i gumaraca« sodeluje z različnimi domačimi združenji in s tujimi združenji za polimerno inženirstvo. Je to podpisnik düsseldorfskega sporazuma o sodelovanju s Society of Plastics Engineers – USA, The plastics and Rubber Institute – Anglija in VDI Gesellschaft Kunststoff – teknik – Zahodna Nemčija. To pomeni, da »Društvo plastičara i gumaraca« pošilja svoje člane kot delegate na prireditve omenjenih združenj. Združenje tudi pomaga članom-posameznikom – pri

reševanju problemov s področja polimernega inženirstva tako, da ga poveže z drugimi strokovnjaki, ki delajo na istem področju.

Člani združenja so lahko posamezniki, pravne osebe in delovne organizacije združenega dela. Pogoji za članstvo je samo delovna doba na področju polimernega inženirstva.

Delovne organizacije kot člane združenja imenujejo »privredni član«. Privredni član sodeluje v delu organov upravljanja združenja in ima možnost vpliva na strokovno usmerjenost združenja. Poleg tega imajo delavci privrednega člana prost vstop na vsa enodnevna posvetovanja in določen popust pri kotizaciji za druge prireditve združenja. Od letošnjega leta je delovna organizacija Sava Kranj privredni član združenja.

Komisija za informiranje in stike z javnostjo pri »Društvu plastičara i gumaraca« obvešča vse člane o vseh dogodkih v združenju s »pismi članom« in »pismi koordinatorju«.

Vsako pismo članom zajema komentarje o preteklih prireditvah, prireditve in ekskurzije v pripravi, prireditve drugih združenj in obvestila o strokovni literaturi. Pismo izhaja po potrebi enkrat na mesec ali enkrat na dva meseca.

Verjetno je ta informacija podala vsaj delno sliko o aktivnosti »Društva plastičara i gumaraca« v Zagrebu.

Grozdana Rožanc

POSLOVILI SMO SE

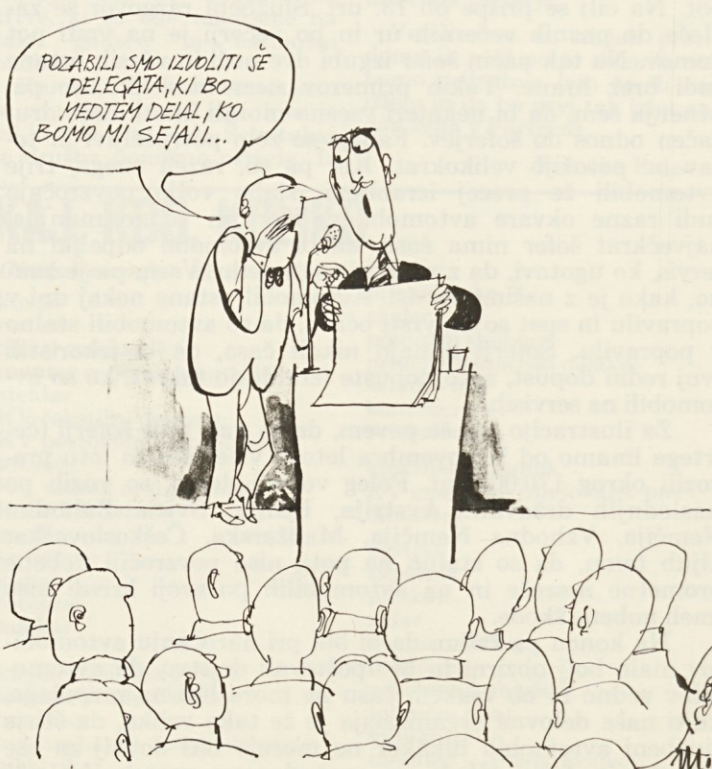

V petek, 8. decembra smo se v prostorih hotela Transturist v Škofji Loki poslovili od 38 dolgoletnih sodelavcev, ki so odšli v zasluženi pokoj.

Poslovilni večer je hitro minil v prijetnem razpoloženju, za krajši kulturni program so poskrbeli člani našega okteta in folklorna skupina. Naš trio pa je pridno igral za ples in dobro voljo.

Zbranim je na srečanju spregovoril Jože Antolin, predsednik predsedstva sindikalne organizacije in se jim v imenu vseh savčanov zahvalil za njihov prispevek k izgradnji in napredku naše Save.

Vsem upokojenim sodelavkam in sodelavcem pa je glavni direktor delovne organizacije Janez Bohorič podelil zahvale in praktična spominska darila.

9. SEJA DS DO

Delegati tozdiv in delovne skupnosti so na deveti seji DS DO razpravljali in določali o naslednjem:

1. Na podlagi sklepa DS DO Polikem je delavski svet naše DO ocenil priprave na novo organiziranost Polikema in sklenil:

— da se razpiše referendum o prenehanju DS DO in hkrati o združitvi v poslovno skupnost bazične in predelovalne kemične industrije Polikem ter o sprejemu sporazuma o združevanju v to skupnost.

— da se razpiše volitve v DS in odbor samouprave delavske kontrole poslovne skupnosti Polikem.

DS DO je sklenil, da bosta referendum in volitve dne 11. 1. 1979 in da bo imel DS skupnosti največ 10 članov.

Člani kolektiva so bili s posebnimi informacijami pred obravnavo na sindikalnih skupinah temeljito seznanjeni o delu in organiziranosti Polikema. V razpravi je bilo v naši DO in tudi pri drugih članicah danih nekaj pripomb in sprememb predlogov. DS Polikema je na osnovi teh sprejel predlog sprememb sporazuma o združitvi, vendar so spremembe predsem stilističnega značaja.

2. Delavci vseh naših tozdiv so na referendumu dne 26. 10. 1978 sprejeli samoupravni sporazum o združevanju v Poslovno skupnost gumarske industrije GUMA Beograd. Člani kolektiva so bili o novem sporazumu o delu te skupnosti seznanjeni pred referendumom, po referendumu pa tudi o rezultatih glasovanja.

DS DO je v zvezi s tem na predlog kadrovskih komisij pri ZK in dindikatu izvolil delegacijo naše DO v skupščini te poslovne skupnosti, in sicer:

— tov. Šimeta Hercega, vodjo predstavništva v Beogradu,

— tov. Draga Smodiša, vodjo tehnološke priprave TAP in

— tov. Marija Loparnik, vodjo nabavnega oddelka.

3. V preteklih letih so nas motile razlike pri praznovanju dedka Mraza. V nekaterih delovnih organizacijah so bili pri obdarovanju otrok njihovih zaposlenih delavcev zelo »radodarni«, večkrat pa so ostali praznih rok predšolski otroci, ki niso bili vključeni v vrtce. Na osnovi naših in drugih pobud je občinska konferenca SZDL v Kranju v letošnjem letu organizirala akcijo, da se sredstva za praznovanje dedka Mraza združijo (po 3.000 S din na zaposlenega) in da se praznovanje organizira enotno za vse otroke v vrtcih in šolah. Tako bodo udeleženi tudi predšolski otroci, ki niso vključeni v vrtce. Darila bodo

skromna. Praznovanje dedka Mraza bo v prihodnje predvsem srečanje otrok ob družabnih prireditvah (igricah za otroke ipd). V treh popoldnevih bo organiziran v Kranju tudi sprevid dedka Mraza, ki bo letos še bolj skromen. Kljub temu, da bo v letošnjem letu prihajalo še do nekaterih problemov ob usklajevanju te akcije, ker sporazum ne rešuje še vseh obrobni problemov in ker ga nekatere, predvsem manjše DO še niso podpisale, je DS naše DO podprl akcijo in sporazum sprejel. Na predlog socialne službe in po razpravi delegatov je sklenil, naj se z usklajevanjem sporazuma v prihodnjem letu nadaljuje in po možnosti razširi še na ostale občine.

Na predlog delegatke iz Vrhnik pa je delavski svet sprejel poseben sklep še za praznovanje dedka Mraza za otroke naših delavcev v tozdu na Vrhniku.

4. V zvezi z reševanjem stanovanjskih vprašanj je DS DO sklenil naslednje:

a) tov. Vojku Zarniku, delavcu tozda Tehnični in kemični izdelki, je namesto garsonjere odobril dodelitev enosobnega stovanja, ki je bil prvotno dodeljen tov. Rudiju Bohtetu, ki pa je prenehal z delom v naši DO, spremembo sklepa je DS DO sprejel na osnovi odločbe sodišča združnega dela in ob upoštevanju dejstva, da se bo družina tov. Zarnika povečala še za četrtega člana, že za tričlansko družino pa je bila garsonjera dodeljena kot začasna rešitev.

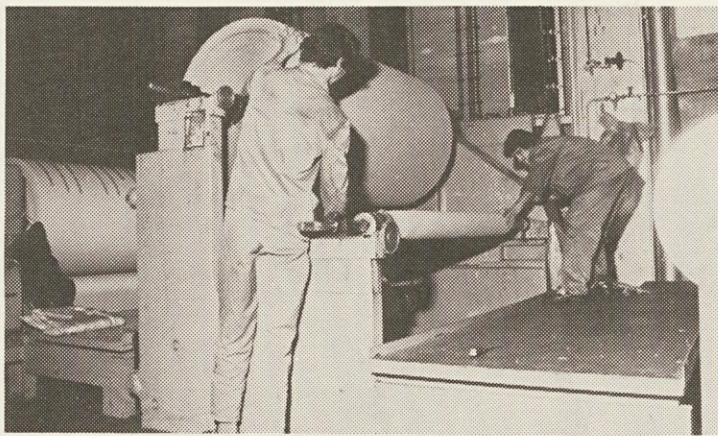
b) Tov. Marjanu Sušniku iz sektorja storitvenih dejavnosti je še na osnovi razpisa in prošnje v mesecu februarju (kasneje se je tov. Sušnik skušal vključiti v gradnjo na Bantala) odobril 150.000,00 N din posojila za nakup starega dvosobnega stanovanja.

c) Spremenil je pogoje posojila DO KŽK za skupno reševanje stanovanjskega vprašanja za Draga Sofriča iz tozda Umetno usnje s tem, da je zmanjšal obrestno mero od 4 do 2 odstotka.

d) Tov. Olgi Moren, delavki iz Velopnevmatike, je v skladu s sporazumom o sredstvih skupne porabe znižal obvezen prispevek od dodelitvi stanovanja za polovico. Sklep je sprejel zaradi njenega zdravstvenega in socialnega stanja ter članstva v zvezi borcev.

DS je bilo podano poročilo o uvažanju racionalizacijskega predloga »Ločevanje gume — kovina z visoko frekvenčnim segretjem kovine«.

Poizkusi so uspešni in za ločevanje gume od bandaž že uporabljeni, za ločevanje gume pri avtoplaščih pa v končni fazi. Predlog je bil dne 20. 4. 1977 zaščiteno pri patentnem

uradu v Beogradu. DS je na osnovi navedenega potrdil predlog, da se avtorju predloga, tov. Pavlu Munihu, izplača akontacija v višini 5.000 N din.

6. DS je bil obveščen, da se je iz združenih sredstev pričela

gradnja samskega doma na Planini. V iniciativni odbor, ki bo pripravil predlog organiziranosti in upravljanja samskega doma, je izvolil tov. Rada Plahuto, referenta za družbeni standard.

M. M.

SAMOUPRAVLJALSKI LEKSIKON

DOKUMENTARNI AKREDITIV

Posebna vrsta plačilnega instrumenta, ki se uporablja pri blagovnih plačilih zlasti mednarodnih, ker s svojo tehniko najbolj zavaruje tako kupca kot prodajalca. Bistvo dokumentarnega akreditiva je v tem, da da kupec prodajalcu preko banke na razpolago znesek za dogovorjeno kupno ceno še preden mu le-ta blago pošlje, vendar lahko prodajalec dvigne ta znesek šele potem, ko je izvršni banki predložil dokumente, da je poslal blago na kupčev naslov. O odprtju akreditiva obvesti izvršna banka kupca še pred izročitvijo blaga, in sicer praviloma z nepreklicno izjavo (lahko zajamčeno tudi z njene strani). Tako je prodajalec zavarovan, da mu bo blago, ki ga je poslal, izplačano takoj, ko bo banki predložil dogovorjene dokumente, od koder tudi izvira ime »dokumentarni«.

DRUŽBENI NAČRT

Akt ali skupek več posamičnih aktov, v katerih pooblašeni organi družbene skupnosti določajo cilje in smer gospodarskega in družbenega razvoja za določeno obdobje in ukrepe, s katerimi naj bi se željeni razvoj uresničil. Družbeni načrt dobivajo pri nas, v sklad z novimi ustavami in po načinu določanja ciljev in smeri razvoja ter po udeležbi združenega dela v procesu družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja, glede izdelave družbenih načrtov in ukrepov za njihovo izvajanje, značaj samoupravno sprejetih instrumentov razvoja družbenega gospodarstva.

DRUŽBENI PROIZVOD

Kot ekonomska kategorija ima dvojni pomen. Po prvem označuje družbeni proizvod

celotno vrednost ustvarjene proizvodnje (vseh proizvodov) v družbi v določenem obdobju, označuje družbeni bruto proizvod. Po drugem, označuje družbeni proizvod kot vrednostna kategorija, tisti del vrednosti družbenega bruto proizvoda, ki ostane po odbitku vrednosti delovnih predmetov in drugih sredstev, ki se prenašajo iz ene proizvodnje stopnje v drugo, in ki kroži v celotnem procesu družbene proizvodnje.

DUMPING

Prodajanje blaga neke države na tržišču druge države po cenah, ki so nižje od cen tega blaga v državi, ki isto blago proizvaja, ali od cen, po katerih se to blago prodaja v drugih državah. V mednarodni trgovini obsojajo dumping kot nelojalno konkurenco, ki povzroča motnje na tržišču in duši domačo proizvodnjo v državi uvoznici.

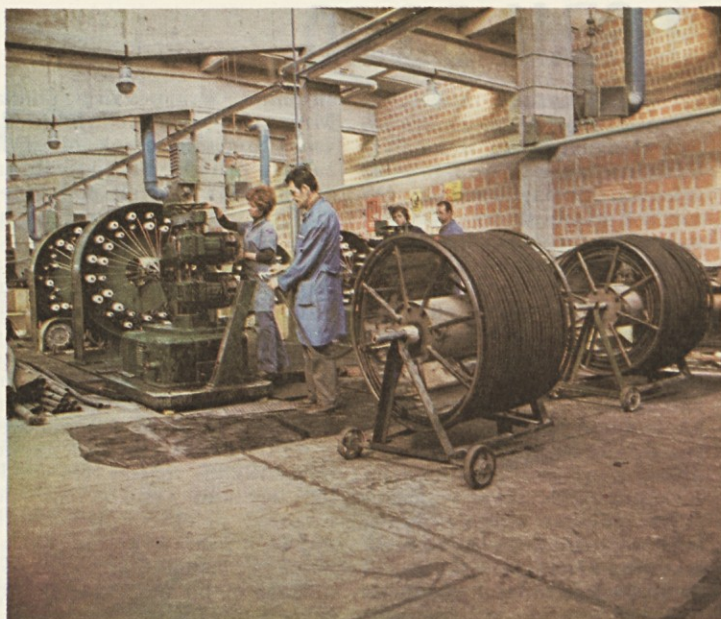
Dumping pa je hkrati tudi diskriminacija kupcev (potrošnikov) v državi, ki izvažajo po dumpingskih cenah, ker morajo plačati višje cene, pogosto pa tudi razne dajatve, s katerimi se financira dumpinška prodaja blaga na tujem tržišču.

EKONOMIČNOST

Ekonomska načelo, da se določena proizvodnja doseže s čim manjšimi stroški. Čim posledneje se to pravilo upošteva, tem večji je poslovni uspeh tako v stopnji proizvodnje kot v stopnji menjave.

EKONOMSKI INSTRUMENTI

Določeni ekonomski ukrepi, ki opredeljujejo pogoje poslovanja organizacij združenega dela in vplivajo na delovanje gospodarskega sistema pri uresničevanju določenih razvojnih ciljev.

*Vsem vam
in vašim svojcem srčno novo leto 1979 želi*

uzedništvo

